

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMERŪ DE DUMINECĂ 62)

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Borșorŭ nefrancat nu se primescŭ.
Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunțuri:
Brașovŭ, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasestein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndl, M. Dukas, A. Oppelik, J. Donneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie garmond pe o colonă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. sŭu 30 bani.

„Gazeta” ese în fiă-care đi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șese luni 8 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la tóte oficiile poștale din întrŭ și din afară și la dd. colectorŭ.
Abonamentul pentru Brașovŭ:
a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. sŭu 15 bani. Atâtu abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 93.—Anul LV.

Brașovŭ, Duminecă, 26 Aprilie (8 Mai)

1892.

Brașovŭ, 25 Aprilie v.

Ceea ce se petrece ađi în dieta austriacă este de mare însemnătate pentru viitorulŭ mersŭ alŭ lucrurilorŭ în monarhia noastră.

Vedemŭ pe Cehii Boemiei, luptândŭ cu o rară energiă pentru asigurarea drepturilorŭ și a existenței lorŭ naționale. Au fostŭ imbiatŭ Cehii cu unŭ pactŭ, care părea, că le face cu putință devoltarea națională, și egala îndreptărire în Boemia, și totuși ei respingŭ acestŭ pactŭ, pentru că printrŭnsulŭ nu se asigură în deajunsŭ poporulŭ cehicŭ în contra germanisării; din contră se dă Germanilorŭ prin acelŭ pactŭ puțința, ca, răđimați pe puterea nației lorŭ și pe sprijinulŭ guvernului din partea de dincolo a monarhiei, să pótă lucra cu succesŭ și mai mare pentru a-și recăștiga erășŭ supremația în Austria.

Pactulŭ dela Viena prevede adecă împărțirea Boemiei în douē părți, într’una cehă și într’una germană. Cehii se plângŭ, că Germanii au de cugetŭ a se face cu totulŭ stăpâni pe partea germană a Boemiei și a supune astfelŭ minoritățile cehe de acolo germanisării, ér câtŭ pentru teritoriulŭ cehicŭ ei pretindŭ egala îndreptărire pentru minoritățile germane.

Orŭ cum ar fi însă, e de ajunsŭ, că Cehii nu’sŭ multămiți cu pactulŭ propusŭ, că pretindŭ ca în totă Boemia, fără deosebire, să se îndroducă egala îndreptărire, atâtu pentru majoritățile, câtŭ și pentru minoritățile, și ca funcționarii germani să nu fiă scutiți de a învăța limba cehică, fără considerare decă funcționează într’unŭ ținutŭ curatŭ germanŭ sŭu într’unŭ ținutŭ micștŭ.

Cehii vedŭ o primejdiă pentru naționalitatea lorŭ, decă se va împărți astfelŭ în douē Boemia; ei

mai credŭ, că prin acesta s’ar face cu neputință restabilirea autonomiei depline a Boemiei, ca teritoriu unitarŭ. Ceea ce pretindŭ ei dŭr, este deplina garanția pentru existența lorŭ națională.

Suntŭ hotărâți Cehii a purta lupta acestă de existență până la cele din urmă consecențe, de aceea au trasŭ ei la răspundere acuma pe ministrulŭ de justiția pentru o ordonanță a sa ce a dat’o, fără a întreba dieta boemă, în favoera Germanilorŭ și a planului lorŭ de separare teritorială.

Propunerea de punere în stare de acușiune a Cehilorŭ tinerŭ n’a fostŭ primită de majoritatea camerei, cu tóte aceste însă ea arată până la ce gradŭ de amărăciune au ajunsŭ luptele naționale în Austria.

Din devisa: *Iustitia regnorum fundamentum* (Dreptatea e temelía împărățiilor) bărbații de statŭ în Austria — đise propunătorulŭ cehŭ — au făcutŭ devisa: *Injuria regnorum fundamentum*. (Nedreptatea e fundamentulŭ împărățiilor). Cum s’ar fi pututŭ altfelŭ, ca nisce minorități neînsemnate din diferitele țeri să câștîge hegemonia asupra majoritățilorŭ celorŭ mari?

Și decă Cehii se plângŭ astfelŭ, că în Austria nu există dreptate, ce să đicemŭ noi aici în statulŭ ungarŭ? Decă ei acusă unŭ ministru, că a călcătŭ legea și constituția, care ministru ar putē rămâne aici la noi neacusatŭ, când sciutŭ este, că, începândŭ dela făimósa ordinațiune, care opresce destituirea învățătorilorŭ noștri confesionali fără aprobarea ministrului, este nesfârșitŭ numărulŭ acelorŭ ordinațiunii, cari lovescŭ în față și lege și constituția și echitate și dreptate?

Ingâmfarea, cu care foile unguresci vorbescŭ despre nemulțu-

mirea Cehilorŭ cu ministrulŭ de justiția austriacŭ, este dŭr cu atâtu mai condamnabilă, cu câtŭ în Ungaria se practică mai nerușinatŭ sistemulŭ despotice și violatorŭ de dreptŭ, ce este atâtu de multŭ urită în Austria.

O astfelŭ de îngâmfare este însă semnulŭ celŭ mai veditŭ alŭ stărilorŭ putrede dela noi și ori cui îi vine în minte aici đicala: „Ingâmfarea premerge căderei!”

Afacerea militară din Debreținŭ.

Deputatulŭ kossuthistŭ Koloman Thaly adresă încă în 12 Martie o interpelare ministrului de honvedŭ, din caúsă că unŭ honvedŭ a fostŭ maltratatŭ de unŭ oficerŭ din armata comună.

În lipsa ministrului de honvedŭ, care e bolnavŭ, a răspunsŭ la acestă interpelare secretarulŭ de statŭ Gromon în ședința din 5 Mai a dietei unguresci. Faptulŭ s’a petrecutŭ astfelŭ:

Unŭ oficerŭ de manipulația din regimentulŭ 39 de infanteriă a datŭ trei palme unui soldatŭ honvedŭ în Debreținŭ și adecă din caúsă, că acestŭ soldatŭ nu a voitŭ să-lŭ salute militarcesce.

Secretarulŭ de statŭ Gromon, răspundândŭ la interpelarea lui Koloman Thaly, povesti pe scurtŭ cum s’a petrecutŭ faptulŭ și că numitulŭ oficerŭ de manipulația a fostŭ trasŭ în cercetare disciplinară și pedepsitŭ cu 10 đile arestŭ în locuința sa.*) Din cercetare reese faptulŭ, că aici nu a fostŭ vorba de vre-o ură séu antipatiă față de honvedŭ și nici o ură din caúsă de naționalitate. Oficerulŭ își motivă fapta đicândŭ, că în timpulŭ acela era fôrte iritatŭ.

Gromon, pentru că să arată că aici n’a fostŭ vorba de ură față de națiunea maghiară, aminti că respectivulŭ oficerŭ e unŭ fiu din părinți maghiari. (Strigate

*) Zimmerarrest. Oficerului nu-i este permisŭ, ca să părăsească locuința, ca și când ar fi bolnavŭ.

pe băncile stângei estreme: „Asta nu e scusă!”) Terminândŭ vorbitorulŭ rugă camera să ia la cunoștință acestŭ răspunsŭ.

Coloman Thaly, multămi pentru răspunsulŭ secretarului de statŭ, dŭr densulŭ află potrivitŭ, ca să se dea pe față numele acelui oficerŭ, care a săvârșitŭ fapta, pentru care a primitŭ o prea mică pedepsă, de aceea nu ia la cunoștință răspunsulŭ.

Gromon, luândŭ din nou cuvântulŭ đice, că nu se pôte ca respectivulŭ oficerŭ să fiă pedepsitŭ de douē ori și nici nu se pôte pretinde, ca numele lui să fiă datŭ în publicitate.

Coloman Thaly, nu ia la cunoștință acestŭ răspunsŭ, deorece nu s’a spus numele oficerului aceuia.

Majoritatea camerei, procedândŭ la votare, luă la cunoștință răspunsulŭ, în sgomotulŭ și protestulŭ de pe băncile stângei estreme.

În urma enunțării președintelui se nasce mare sgomotŭ. Cei din stângea estreme strigau mereu: Să se numescă oficerulŭ! Mare neliniște în drépta.

Deputatulŭ Iuliu Horvath strigă: „Unŭ honvedŭ e pălmuitŭ și pe făptuitorŭ nu l’ numescŭ. Eu numescŭ pe acelŭ omŭ necunoscutŭ, unŭ porcŭ, și omŭ de nimica; acum să ne spună elŭ însuși numele,” (aplause în stângea estreme, desaprobarŭ în drépta și strigate: — „La ordine!”)

Cuvintele lui Horvath au produsŭ mare turburare, căci cei mai mulți prevedeau, că aceste vorŭ trage după sine aceea, că oficerulŭ și va cere satisfacțiune și se va nasce a doua edițiune a afacerii Ugron Uzelas.

CRONICA POLITICĂ.

— 25 Aprilie v. (7 Mai)

Pe când la naționalitățile nemaghiare din Transilvania și Ungaria, nu vedemŭ aprópe nici o mișcare întrŭ validitatea drepturilorŭ lorŭ legitime, pe atunci în cealaltă parte a monarhiei noastre Cehii tinerŭ desvóltă o luptă puternică și neobosită pentru a-și căștiga deplina lorŭ

MOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Amintiri din copilăria.

De Ioanŭ Creangă.

(Fine.)

IV

Cum nu se dă scosŭ ursulŭ din bîrlogŭ, țeranulŭ dela munte strămutatŭ la câmpŭ și prunculŭ deslipitŭ dela sinulŭ mamei sale, așa nu mă dam eu dusŭ din Humulești, în tótna anulŭi 1855, când veni vremea să plecŭ la Socola, după stăruintă mamei. Și ore de ce nu m’ași fi datŭ dusŭ din Humulești, nici în ruptulŭ capului, când mereu imŭ spunea mama, că pentru folosulŭ meu este acestă? Ecă de ce nu: draguliță Dómne, eram și eu acum holteiu, din păcate! și Iași, pe carŭ nu-i vedusem nici-odată, nu erau aprópe de Némțŭ, ca Fálticenii; de unde tótna târđiu și mai alesŭ prin cășlegile de iernă, fiindŭ noptile mari, mă puteamŭ repeđi din când în când, pișlind’o așa cam pe după tóca și totŭ înainte, séra, pe lună, cu tovarășii mei, la cliot în Humulești, pe unde sciamŭ noi, ținândŭ totŭ o fugă ca telegarii; și ce jucam câtŭ jucam, furam câte

unŭ sêrutatŭ dela cele copile sprintăre, și pân’n điuă, fiindŭ eșiți din satŭ... cam pe la prânđulŭ celŭ mare, ne-aflamŭ ér în Fálticenii; trecândŭ desculți, prin vadŭ, în dreptulŭ „Ba ei”, Moldova înghețată pela marginŭ, și la dusŭ și la întorsŭ, de ne degera mēduva în óse de frigŭ! Inima însă ne era ferbinte, că ce gândiamŭ și isbindeamŭ. Dela Némțŭ la Fálticenii și dela Fálticenii la Némțŭ, era pentru noi atunci o palmă de locŭ. Dŭr acum se schimba vorba: o cale scurtă, de douē poște, dela Fálticenii la Némțŭ, nu se potrivese c’o întindere de șese poște lungŭ și obositoare dela Iași până la Némțŭ. Căci nu vŭ pară șagă: dela Némțŭ până la Iași, e câtŭ i dela Iași până la Némțŭ; nici mai multŭ nici mai puținŭ. Și mai bine să rămăi pe locŭ, Ioane, chitiam în mîntea mea cea próstă, decătŭ să plângŭ nemângăiatŭ și să te usuci, de dorulŭ cui sciŭ eu, vedđendŭ cu ochii!... Dŭr vorba ceea: „Ursulŭ nu jócă de bună voiă.” Mortŭ, coptŭ, trebui să facŭ pe chefulŭ mamei; să plecŭ fără vointă și să lasŭ ce-mă era dragŭ!

Dragu-mă era satulŭ nostru cu Ozana cea frumosă curgătoare și limpede ca cris-

talulŭ, în care se oglindese cu mănuire cetatea Némțului, de atâtea vécurŭ! Dragi-mă erau tata și mama, frații și surorile și băieții satului, tovarășii mei din copilăria, cu cari în đile geróse de iernă, mă desfătam pe ghiată și la saniușŭ; ér véra, în đile frumoșe de sêrbători, cântândŭ și chiindŭ, cutrieram dumbrăvile și luncile umbróse, prundulŭ cu știólnele, țarinile cu holdele, câmpulŭ cu florile și mândrele déluri, de după cari imŭ zimbiau zorile, în sburdalnică vérstă a tinereței! Asemenea dragi-mă erau șezătorile, clăoile, horile și tóte petrecerile din satŭ, la cari luam parte cu cea mai mare însuflețire! De petră de-ai fi fostŭ și nu se putea să nu-ți salte inima de bucuriă, când auđiai uneori, în puterea noptii, pe Mihai scripcarulŭ din Humulești, umblândŭ totŭ satulŭ câte c’o droie de fiăcăi după densulŭ și cântândŭ:

„Frunđa verde de cicóre
„Astă nopte pe recóre
„Cânta o priveghitóre
„Cu versulŭ de fată mare:
„Și cânta cu glasŭ duiosŭ,
„De picau frunđele josŭ,
„Și cânta cu glasŭ subțire
„Pentru-a noastră despărțire;
„Și ofta și ciripea,
„Inima de țo rupea!”

Și câte și mai câte nu cânta Mihai lăutarulŭ din gură și din scripca sa răsunătoare, și câte alte petreceri pline de veselie, nu se făceau pela noi, de-ți părea totŭ anulŭ đî de sêrbătoare! Vorba unei babe: „Să dea Dumneđeu totŭ anulŭ să fiă sêrbători și numai o đî de lucru; și atunci să fiă prűznice și nuntă.” Apoi lasă-ți, băiete, satulŭ cu totŭ farmeculŭ frumusețelorŭ lui, și pasă de te du în locŭ străinŭ și așa depărtatŭ, decă te lasă pirdalnică de inimă! Și dŭr mă și siliam eu, într’o părere, s’o facŭ a înțelege pe mama, că potŭ să mă bolnăvescŭ de dorulŭ ei... și să morŭ printre străini; că véru-meu Ionŭ Mogoroga, Gheorghe Trásnea, Nică Oșlobanu și alții s’au lăsatŭ de învățatŭ și despre asta totŭ mă-nâncă pâne pe lărgă părinții lorŭ. Dŭr zadarnică trudă! Mama avea alte gânduri; ea imŭ pregătea cu îngrijire cele trebuitoare, đicendŭ-mă dela o vreme cu asprime:

— Ioane, cată să nu dămŭ cînstea pe rușine și pacea pe gâlcéva!... Ai să plecŭ unde đicŭ eu: Și Zaharia lui Gitlanŭ merge cu tîue. Luca Moșnégu, megieșulŭ nostru, vŭ duce cu căruța cu doi cai, ca nisce smei. Ia, mai bine, repeđi-te

îndreptățire națională, protestându în același timp în petrița a totu ce ar vătămă caracterul lor național și dreptul limbei ceh. Lupta acesta a devenit cātă se pōte mai pronunțată în timpul din urmă cu ocazia așa dișei „îmormențării“ a pactului ceh-german, ér de curând din incidentul unei ordinațiuni a ministrului de justițiă austriac, prin care a dispus înființarea unui cerou judecătoreș cu caracter german în Wekelsdorf. Cehii tineri au vedut în acestă procedură a ministrului austriac o vătămăre fățise a dreptului lor și au cerut punerea sub acuză a nămitului ministru. Propunerea Cehilor tineri s'a și discutat în două ședințe a dietei imperiale din Viena. Susținătorul acusei a fost profesorul Tilscher, care a dișit între altele, că procederea ministrului Schönborn a fost volnică, ilegală și vătămătoare pentru poporul ceh. În ședința dela 5 Mai au vorbit Vasaty, Bianchini (croat), Massaryk și Herold. Vasaty a acuzat pe ministrul austriac de justițiă cu călcarea intenționată a legei, dișind, că la acesta i-a stat în ajutor și prietorul său, ministrul președinte Taaffe. Vorbitorul pretinse retragera ministrului președinte. — Bianchini dișe, că atitudinea solidară a Croaților cu Cehii este provocată de dreptatea cauzei pentru care se luptă Cehii tineri. Când Croații au subscriș acuză, au voit să arate, că ei nu recunosc constituțiă de ați. Croații nu voesc să fiă nici Italiani, nici Nemți, ci membri fideli ai monarhiei considerată din punct de vedere alți naționalității. — Deputatul Herold declară, că punerea sub acuză a ministrului Schönborn este cea mai viuă expresiune a scandalisării, ce o simte poporul ceh pentru procedura volnică a ministrului de justițiă. Cuvintele acestea născură mare șgomot în stanga (la Germani), ér Herold vedend că dișe: Dcă D-vōstră nu vreți să ne ascultați, atunci vom părăsi sala. Intre aplăusele furtunose ale Cehilor tineri, vorbitorul întorcendu-se cătră Poloni îi incredință, că tinerii Cehi nu i-ar părăsi, când ar fi vorba de interesele polone. Mulțami apoi celorlalti deputati slavii, cari au subscriș acuză și a apelat la marii proprietari cehi și la Cehii din Moravia. În cele din urmă poporul ceh totuși va căștiga procesul. — La votare s'a primită propunerea lui Plener de a se trece la ordinea dișei.

In pressa din streinatate s'a lăștit scirea, că Pōrta, în urma presiunilor Franciei și Rusiei, nu e aplecată a rēspunde notei bulgare în afacerea asasinării lui Vulkovici. Fōia bulgară „Svoboda“ înregistrand acestă scire dișe, că nu pōte presupune, că Pōrta suzerană își va neglija împlinirea datorilor

față cu Bulgaria, nici nu pōte crede, că va asculta de două puteri streine, a căroră politică țintese la ocuparea teritoriului turcesc, ér dcă tocmai ar face-o, atunci guvernul bulgar își va schimba politica sa față cu Turcia.

SCRILE DIȘEI.

— 25 Aprilie (7 Maiu)

Premiul anonim de doi napoleoni în aur, destinat a se distribui pentru cel mai frumos costum românesc de femei din Transilvania, se află depus și pentru anul acesta de cătră donatorul la cancelaria „Asociațiunei Transilvane“ în Sibiu. Scimă, că de patru ani de aci, acel premiu se depune în fi-care an și, în prevederea adunărilor generale, cu care ocaziune s'a dat până acuma de regulă și câte un bal se distribue de cătră un juriu compus din câte trei persoane: un bărbat înaintat în etate, un june și o domnișoră. Condițiunile speciale, pe lângă care se dă acest premiu de onoare, se află publicate în „Transilvania“ în nr. 12 din 1889. Costumul întreg, ales dintr-un porturii cele mai frumoase romănesc din Ardeal, ne amestecat cu vre-un alt străin, are să fiă lucrat de mâinile concurenței, care-l îmbracă și se presentă cu el. Premiul nedistribuit într-un an din lipsa de concurență, care se-lă merite, se va distribui în anul următor. Premiul depus în anul acesta e destinat pentru petrecerea, ce se crede, că va urma după adunarea generală, ce se va ține la Blăși în August a. c.

O supărare patriotică i-a cuprins dișele acestea pe șovinisti din Budapeșta, din causă, că protopopul german Bogisich a pōnit o șgitațiune pentru a scote limba maghiară din bisericile acestea, ai căror credincioși sunt în majoritate Germani. El a adresat o circulară cătră toți protopopii din Budapeșta, în care-i întreabă, dca află cu cale să mai sufere limba maghiară în bisericile lor? Tot-o dată declară, că în cetatea Budapeștei, publicul nu este mulțumit cu oficierea s. liturgii în limba maghiară și de aceea e gata a propune primatului, ca cel puțin să introducă obiceiul, cum era și mai înainte, de a se servi în biserică odată ungureș și odată nemșeșce. Tot în înțelesul acesta s'a declarat și un alt protopop, cum și un preșosit. Imprejurarea acesta i-a pus în mare turbare pe șovinisti, cari nu înțeleg, cum de tocmai astăzi, când se înființază atâtea Kulturregyleturi pentru maghiarisarea Budapeștei, cauza maghiarisării merge îndărăt, ca racul. Dér n'ai căi

face; noi am diș'o de multe-ori, că ceea ce faci „patrioții“ cu Kulturregylet-urile lor, desfăcută va fi.

In cestiunea îmbunătățirii șortii clerului din România. D-lă Tache Ionescu, ministrul cultelor și instrucțiunei publice în România, animat de a vedea clerul ortodox din regatul român pe aceeași liniă cu clerul celorlalte țeri ortodoxe, a cerut P. S. prelați înainte de Pasce, întocmirea unor tablouri de numărul preoților și gradului de studii ce-lă au fi-care. Acum d-lă ministru a dat însărcinarea d-lui C. Erbiceanu și d-lui Dr. I. Cornoiu, ambii profesori la facultatea de teologiă, a face un memoriu de starea și organizarea clerului din Rusia, Grecia, Serbia, Bulgaria și Bucovina, după care domnia sa voesc a se orienta în alcătuirea legi pentru îmbunătățirea șortii clerului. Lucrarea emineunților profesori de un conținut important, ieri 20 Aprilie, a și fost prezentată d-lui ministru de culte și instrucțiune publică.

Sēmănăturile în comitatul Torontalului, ni-se șerie, că sunt frumoșe; vile însă nu prea sunt promiștore. Pomilor le merge bine, cu excepțiunea caiselor, care în urma unui frig dinainte de Florii, au degerat tocmai pe când muguriau, ér mugurii răsăriți în urmă n'au mai înflorit. Din aceeaș causă a suferit mult și rapița, ér migdalii și cireșii și-au perdut cea mai mare parte din florii. Merii, perii, gutăii, vișinii, perșeii, prunii etc. sunt veseli și promișt recoita bogată. Timpul e călduros și frumos, ceea ce favoriză și activitatea albinelor. Se prevede un roiș bogat, mai virtos fiindcă an nu prea au roit.

Avansamentul din Mai. Majestatea Sa a numit cu datul de 1 Mai n. c.: Colonelul pe loc-colonelul Iosif Boieru din Sibiu. Locotenent-colonel pe majorul Alexandru Lupu, dela regimentul 64 de infanteriă. Major pe căpitanul Temistocle car. de Greulă, dela regimentul de infanteriă 41, la regimentul de infanteriă 64. Căpitan cl. I. pe căpitanii cl. II: Victor Niegovană din statul major general, G. Petrovană din regimentul de infanteriă 52. Vasilie Spărișu din reg. de inf. 64, Vasilie Ruszu, din reg. de infanterie 62, Simeon Drăgană din reg. de inf. 63. Daniil Badesco din reg. de inf. 5 și Nicolae Chintoiu din reg. de inf. nr. 5. Locotenent pe sublocotenentii: Cornel Cosgaria din reg. de inf. 64 și Traian Băcilă din reg. de inf. 33. Apoi M. S. a mai numit: căpitan cl. II pe locotenentul Ioan Petrascu din reg. de art nr. 1, locotenent pe sublocotenentul Ioan Măce

lariu din reg. de art nr. 7. Căpitan cl. I pe căpitanul cl. II Ilie Balianu din reg. de tren nr. 3. Major auditor pe căpitanul auditor Mihail Balaban. Medic de regiment pe medicul superior Dr. George Moga. Locotenent de comptabilitate pe sublocotenentul de compt. Iosif Brința.

Cununiă. D-lă Grigorie Popescu, locotenent în armata română, se va cunună mâne, 26 Aprilie v., cu d-ra Lucreția I. Racovița, fiica d-lui colonel I. Racovița. Cununia se va șervi în biserică catedrală din Bacău.

Streinii în spitalele romănesc. Serviciul statistic sanitar din Bucuresc a întocmit un tablou de numărul bolnavilor de naționalitate străină căutați în spitalele dependente de stat, județ și comună în anul 1891. În spitalele dependente de stat au fost 606 din care 138 Austro Ungari, 64 Germani, 15 Italiani, 42 Bulgari, 72 Șerbi, 10 Ruși, 42 Otomanii, 9 Greci, diferite naționalități 214. În spitalele dependente de județ au fost în total 2.434, din cari 1.122 Austro-Ungari, 87 Germani, 131 Italiani, 485 Bulgari, 122 Șerbi, 44 Ruși, 142 Otomanii, 112 Greci, 7 Francesi, nici un engles, 177 diferite naționalități. În spitalele dependente de comună au fost: 1284 în total. Din cari 483 Austro-Ungari, 121 Germani, 44 Italiani, 137 Bulgari, 69 Șerbi, 34 Ruși, 151 Otomanii, 113 Greci, 7 Francesi, 6 Englesi, diferite naționalități 119. În total dar face 4324, din cari: Austro Ungari 1743; Germani 272; Italiani 190; Bulgari 664; Șerbi 263; Ruși 88; Otomanii 340; Greci 234; Francesi 14; Englesi 6; diferite naționalități 510.

Mortalitate în Brașov. Din 12 până în 18 Aprilie au murit în Brașov 11 persoane, și adevă: 1 de turbare, 3 de tuberculosă, 1 de catar de intestine și 6 de alte bōle. Prin urmare se vină anual pe 1000 locuitori: 17.5.

Alegerile pentru universitatea șăsescă, după cum anunța „Sieb. D. Tagbl.“ din Sibiu, se vor face în 30 n. c.

La asasinatul lui Belcev. Cercetarea judecătoreșcă în afacerea asasinării ministrului Belcev s'a terminat. Acușii vor fi trași înaintea tribunalului militar.

Recunoscință. Tinerul Augustin Măndruș, stud. de cl. VIII-a gimn. în Beiuș, exprimă pe calea acesta mulțumita Comitetului Reuniunii învțătorilor ro-

până la el de vești, gata-i de drum? Că mâne desu-dimință, cu ajutorul Domnului, plecați.

— Nu mă duc, mamă; nu mă duc la Socola, măcar să mă omori! dișeam eu plângend cu dișe rēnduri de la crimă. Mai trăiesc ei oamenii și fără popi.

— Degăba te mai șlifosești, Ioane, rēspunde mama cu nepăsare; la mine nu se trec aceste... Pare-mi-se că șcii tu mōrea mea... Să nu mă faci ia acuză să iau culeșerul din ocnită, și să te șmerdă, cātă ești de mare!... Apoi chiamă pe tata și-i dișe hotăritor: „Spune-i și d-ta băiatului, omule, ce se cuvine, ca să-și ieie nădejdea și să-și caute de drum.“

— Mai rămâne vorba despre asta, dișe tata șosomorit. Are să urmeze cum șcim noi, nu cum vrea el; că dōr nu-i de capul șeu. Când m'ar bate numai atăta grijă, măi femeia, ce mi-ar fi? Dér eu mă lupt cu gândul, cum să-i port de cheltuieș; căci banii nu se culeg dela trunciu, ca șroelele. Și la işi vr'o șese, afară de densul, dca rămân acasă, nu le mai trebuie nimica?

Dér fiind el cel mai mare, norocul șeu; trebuie să-l căutam a-l șburăta, căci nu se șciu dișele omului! Și pōte vreodată să fiă și el sprijin pentru iştalati.

Vedend eu că nu-i chip de stat în petrița părinților, începui a mă gândi la pornire, dișind în sine-mi cu amărăciune: Ce nēcază pe capul meu! preoții noștri din sat n'au mai trepatat pe la Socola, și mila șfântului! nu-i încape curėua, de panteoși ce sunt. D'apoi călugării: o adunătură de șamparagii dugliși, din totă lumea, cuibăriți prin mănăștire, ce nu ajung?!! Și eu să înșir atâtea școli: în Humulești, la Broșteni în crierii munților, în Nēmțu, la Fălcieni și acum la Socola, pentru a căpeta voi să mă faci ia acolo un popă șost, cu preotēș și copii, prea mult mi-se cere!...

Acuși îi spun mamei că mă duc la călugăriă, în Nēmțu, ori la Secu. Și cu câtă carte șciu, cu câtă nu șciu, peste câtă ani pot șajungă dichiu la vr'un mitoc, și să stringă un știubeu plin de galbin, ca părintele Chirilaș, dela jurgărit, din Vinătorii Nēmțului. Ș'apoi

atunci... puneți, cuvișe Ilarie, ploșca cu rachiu la șold, icrișore moi cātă se pōte de multe, și altceva de gustare în buzunările dulamei, pistolele în briu pe șurașă, comanacul pe o ureche, și cu șabia Duhului în mână și plețele în vint, ia-o la papuc peste „Ziciorul Rēu“ spre „Cărarea Afurisit“ dintre Secu și Agapia din delu, unde toc vrea se aude cântand cu glas șunguresc:

„Ici în vale la pășă,
„Mielușă lui Dumneșeu!“

ÉR câte-un glas șost rēspunde:
„Hop și eu dela Durău,
„Berbecu lui Dumneșeu!“

Caci, fără să vreau, aflasem și eu șecătosul câte ceva din tainele călugăresc... umbland vrea cu băieții după... bureți, prin părțile acele, de unde prinsesem și gust de călugărie... Șcii, ca omul...

În șfășit, ca să nu-mi uită vorba, totă nōpșea cea dinainte de plecare, până s'au revășat șorile, m'am frământat cu gândul fel și chip, cum aș putea îndupleca pe mama, să mă deie mai bine la mănăștire; și tocmai când eram hotărīt a șpune mamei aceste,

etă și șorele rēșare, vestind o di frumōșă, și Luca Moșnegu, inșurățel de al doilea, a căru tineră nevășă avusesse grijă să-lă treșce la timp și să ilă pregătesc de pornire... se și aude ștrigandă afară: „Gata șunteți? Haidem! că eu văș aștept cu cai inhamăți.“ Mama atunci mă și ia repede, repede la pornit, fără să am când șspune de călugărie.

Și, șcurtă vorbă, ne adunăm, cu radele lui Zaharia, cu ale mele, în ogradă la moș Luca, șărutăm noi mână părinților, luandu-ne rēșasă bun cu ochi inecați în lacrimi, și după ce ne șuim în carușă, șurăț și plāși ca vai de noi, Luca Moșnegu, șarabagiul nostru, dă biciu cailor, dișind nevășe șale, care inchidea pōrta după noi: „Olimbiadă, ia șema bine de bōrta ceai!“ Căci niseș porș șpărgand șardul într-un loc, se înășeș în grădină la pășoi.

Era dimință, în diua de tăierea capului Șfântului Ioan Boteșătorul, când eșiam din Humulești, și fetele și fiicăi gătiți frumōș, ca în di de șerbătoare, foiau prin sat în tote părțile,

mâni sëlăgeni pentru ajutorul de 15 fl., ce i s'a votat din fondul Reuniunii, meritul pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor de învățatori.

—x—

Maialul studenților dela gimnasiul superior din Năsăud se va ține la 14 Maiu n. c. în promenada „Castru“, eventual în sala de gimnastică în Năsăud. Intrarea 30 cr. de persoană. Începutul la 10 ore a. m.

—x—

Teatru german în Brașov. De seară se va juca piesa în 5 acte „Der Mohr des Zaren“, de Richard Voss, ér mâne, Duminecă seara, se va juca opereta „Die Uhlanen“.

NECROLOG. Emiliu C. Filip, funcționar r. de dare, unicul fiu al d-lui avocat George Filip din Alba-Iulia, a răposat la 4 Maiu n. c. în anul alt 29-lea al etății. — Augusta Elena Cigăreanu, fiica d-lui I. Cigăreanu, primă v-notar comitatensă în Turda, a răposat la 5 Maiu n. c. în etate de 14 ani. O jelescă intristații părinți, patru frați și sora Margareta cu soțul său Silvestru Moldovan și alte numeroase rudeni.

Adresăm intristatelor familii sincerile noastre condolențe!

Căderea ministerului italian.

Abia au trecut câteva săptămâni de când noul cabinet italian, în fruntea căruia stă marchisul di Rudini, a trecut peste criza ce era să-i frângă gâtul de tot, și care a fost pricinuită de starea slabă și decădută a finanțelor Italiei — și étă, că din Roma sosesc sciri telegrafice, cari ne spun, că noul cabinet a căzut érăși.

Étă amănuntele crizei:

În ședința dela 5 Maiu n. a parlamentului italian, la care s'au desfășurat aproape 300 de deputați, luă mai întéiu cuvântul

Giolitti: Guvernul, și se acesta, după ce a lăsat să trecă atâtea timpuri fără de-a lucra cevași, deodată voescă să facă pré multă. Déca manipularea regulată a bugetului arată scăderi, la totă casul trebuie să se îngrijescă de acoperirea acestor scăderi. O țără, care are o visteria regulată, la totă întâmplarea pôte lua pe auă 30 milioane pentru construirea de căi ferate. Dér Vă mărturisesc, continuă Giolitti, că eu n'asť avé curăgiu să mai pretindă ađi nouăjertfe dela țără. În visteria statului se facă economii rele; proiectele financiare ale guvernului nu corăspund de loc scopului; din cauza acésta declară, că voi vota contra guvernului, fiindcă interesele țării stau mai pe sus decât persoanele. Țără are, ce-i drept, datorii față cu străinătatea, cari

trebuie să implinite; însé e periculosă a arunca asupra țării astfel de sarcini, cari nu pot decât să-i slăbescă și mai mult starea economică și financiară.

După acestea președintele așternu camerei 11 ordine de și.

Magliani: a șiș, că propunerea și declarațiile guvernului să le ia spre sciintă camera. Programul guvernului, și se Magliani, rămâne neschimbată, el are devisa: economisări, reforme și sporirea contribuției (mare sgomotu și vîi contradiceri).

Martini: Déca programul rămâne același, atunci de ce a eșit Colombo din cabinet? Camera a votat totu, chiar propunerea de-a se scări exhibitel pentru construirea de căi ferate. Cu tôte acestea, guvernul stă înaintea noastră cu contribuții nouă. Unu guvern, care n'are încredere în sine, nu merită încrederea altora.

Într'acestea *Grimaldi* așternu unu proiectu de rezoluțiune de cuprinsul: „Camera, aprobând declarațiile guvernului, trece la ordinea șișei“. Deputații *Martini*, *Necito*, *Carimne*, *Vielle* și *Grunetti* au prezentat contra proiecte. Ministrul tesaurului publică, *Luzzati* a respins dela sine invinuirile, ce i-s'au adus, ér *Rudini* a stăruitu pe lângă propunerea lui *Grimaldi*.

În mijlocul unu sgomotu uriaș se încep votarea nominală. Propunerea lui *Grimaldi* a fost respinsă cu 193 contra 185 voturi. Patru deputați n'au votat. *Rudini*, sculându-se a declarat, în mijlocul unei adânci tăceri, că va raporta regelui și că va împărăși camerei, ce e de făcutu. O telegramă mai nouă spune, că *Rudini* și-ar fi dat dimisia în mâinile regelui.

Acéstă neașteptată întorsătură în afacerile interne politice ale Italiei, nasce pretutindeni seriöse îngrijiri, mai ales la factorii directi interesați ai alianței întreite. Guvernul de față italianu se vede, că și-a pierdut tôte autoritatea și încrederea înaintea poporului italianu și ori ce guvern va veni în locul lui, n'are să facă nici o ispravă, câtă vreme finanțele țării amenință c'unu bancrotu.

Corespondența „Gaz. Trans.“

Din protopopiatul Căscăului, Aprilu 1892.

Mulțumită stăruinței neobosite a d-lui protopopu *I. Velle*, învățământul poporal în acestu tractu protopopescu face din anu în anu progrese mai îmbucurătoare.

Trebuie să regretă însé, pentru ce nu se publică și din acestu tractu la timpul sêu raportu generalu cu privire la succesul esamenelor de vară, după cum se publică și din alte tracte, căci aici s'ar puté face așa-ceva încă mai

ușorú ca în alte locuri, deórece și așa raportur se trimittu din oficiu pe la tôte esamenel și despre succesu se și raportéză regulat în adunările învățătorilor tractuali; n'ar fi réu însé, ca de timpuriu să se publice aceste raporturi și în *Gazeta de Dumineca*, pentru ca pe cei bunți să-i cunoscă lumea, ér pe cei réi de-asemena să-i cunoscă.

Astfelu despre succesul esamenelor diu anul trecut s'a discutat și raportatú fórt frumosu în adunarea tractuală dela 7 Noemvre a. tr. a învățătorilor, dovedindu-se, că în comunele *Copleanu*, *Selisca*, *Froncenti*, *Căscău*, *Glodú*, *Dabăcen*, *Draghia*, *Dealul-mare*, *Deșu*, *Oca Deșului* și *Urișorú* s'au făcutu progrese frumoșe în anul trecut școlastic; în *Căpălnu* și *Bărsé* nu s'a făcutu mai nici unu progres; în *Ileanda mare*, deși e comună mare, școlă nu se află, ér în *Vima mare* nici nu s'a ținutu esamenú.

În totalu mergem înaintea, mulțumită zelului recunoscut al d-lui protopopu *Ioanú Velle*, care pe cei leneși și neglijenți nu-i scapă din vedere și nici cuvinte cruțătoare față cu ei nu găsește. Pe cei vrednici și diligenți însé îi apără cu tótă ocaziunea. ba și din ușa altarului pledeză și stăruie pentru respectarea acestor învățatori.

Unde însé nu învinge cu cuvântul, încercă cu fapta. Astfelu d-sa mai în toți anii jertfescă din alu sêu sume de bani pentru primirea învățătorilor celor mai bunți. Așa la adunarea precedentă din *Căscău*, d-lu protopopu pusese trei premii de câte 10 fl. Aceste premii s'au împărțitú astă-tómna, la adunarea din *Glodú*, între patru inși, anume d-ii învățatori: *L. Miheșu* și *A. Popu* au primitú câte 7 fl., ér învățatoresele *Eugenia Hatosu* din *Căscău* și *Regina Tamașu* din *Oca-Deșului*, pentru instruirea fetitelor în lucrul de mână, au primitú câte 8 fl. Onóre lorú!

Acestea credú eu, că ar fi bine să se facă de timpuriu cunoscute publicu lui, căci cu cele ce se faou în tractul Căscăului pe tărîmul școlarú, nici-odată nu ne este rusine de-a sta în față publicului românesc. De aceea sperú, că de astă-datá voi puté ceti la timpul sêu unu raportu generalu cu privire la succesul esamenelor de estú timpú, pe care doroscu să-lu cunoscú multu mai tare, de câtú se mai am paciintă de-a aștepta până la adunarea de tómnă a învățătorilor.

Sunt curiosu mai departe să știu, ce au mai făcutu și *Românii* din *Glodú*, unde din cauza slăbiciunii celor dela cărma satului, școlă se afla pe timpul adunării noastre de astă-tómna într'o stare de totu slabă. Poporul promisese atunci, că va face, numai ómeni de ome-

niă să le dea Dumneșu, căci în sacul fără fundu lucru firescu, că nu mai au bieții ómeni voia de-a mai pune nici unu crucerú. Sperezú însé, că d-lu protopopu *Velle* va fi aflatu mijlocul de-a pune lucrurile la cale și în comuna acésta, care fiindcă e o comună curatú română, ar puté să stea în frunte la multe altele.

Să dea Dumneșu să ađimú de bine!

Amiculú școlei române.

Ajutorú pentru Slovaci bántuiți de fómete.

La administrația fóiei noastre au mai incurșu până ađi:

fl. cr.

Din *Brașovul vechiu* dela d-nul *Luca Șincanu* — 50
Din *Elisabetopolu* ni-a trimisú d-lu protopopu *Stefanú Cămpianu* 8 fl., dintre cari 2 fl. dela d-sa, ér 6 fl. colectați dela poporeni d-sale.

Laolaltá 8. —

Transportu din nr. 80 altú „Gazetei“ 139. 94.
Suma totalá fl. 148. 44.

Redacțiunei țiarului naționalu slovacu „Narodnie Noviny“ amú trimisú fl. 148. 44.

Convocare.

Comitetul centralu alú „Reuniunii învățătorilor români gr. cat. din jurul Gherlei“ are onóre a convoca pe membrii acestei Reuniuni la adunarea generală, ce se va ține în *Becleanu la 7 și 8 Iunie st. n. a. c.* după următorea programă:

În 7 Iunie dimineța la 8 ore se va celebra Sf. Liturgiă, după sfârșitul căreia membrii se vor aduna în școlă gr. cat. din locu.

Ședința I: 1) Deschiderea ședinței și constatarea membrilor preșenți. 2) Cetirea raportului generalu. 3) Abđicerea oficialilor și constituirea unei ședințe electorale „ad hoc“, care va alege noulu comitetu. 4) Alegerea deosebitelor comisuni.

Ședința II: 5) Se va lua esamenul dela școlă gr. cat. din locu și 6) se va discuta — în ședință închisă — rezultatul aceluia din punctu de vedere didacticu.

Ședința III: 7) Deschiderea ședinței și constatarea celor preșenți. 8) Prelegere „despre pensionarea învățătorilor“, de prof. *V. Lessiu*. 9) Luarea raportelor deosebitelor comisuni. 10) Defigerea locului adunării gen. următóre. 11) Alegerea unei comisuni pentru autentificarea protocolului. 12) Închiderea adunării.

Din ședința Comitetului centralu, ținută în *Gherla* la 28 Aprilie st. n. 1892.

Andrieu Antonú, **Iliariu Boroșiu,**
vice-preșidentu. secretarú.

cu bucuria zgrăvită pe fețe! Numai eu cu *Zaharia*, ghemuit în căruța lui *Moșu Luca* ne duceam surgunu, dracului pomână! Că mai bine n'oiu putea și ce.

— Rogu-te, mână mai tare, moșu Luca, dicitu eu, să nu se mai uite satul ca la ursu la noi!

Luca Moșnegu însé, mâna cum scia eit; căci smârțógele lui de cai erau vlagușii din cale-afare, și slabi și ogărjiți ca nișce mârți de cei leșinați; nu smeii, cum dicesă mama, care nu scia cum să mé urnescă mai degrabă din casă.

— Fire-ar afurisitú să fiă cine a mai desființatú și catihetile cele, tocmai acum în vremea noastră, și se *Zaharia* lui *Gițlanu*, plinu de năduhă după ce-amú eșit la drumu afară. Când se-ți petrec și tu tineretea, apucă-te de cărturări; par'că are omulú dege vieți! Totu umbândú noi din școlă în școlă, mai multu ia așa „de frunza frăsinelului“, mâne-poimâne avemú să ne tređimú nișce babilici gubavi și oficioși, numai bunți de făcutu popi, ieșiti din *Socola*.

— Ce dicitu dumnéta, moșu Luca, despre unele ca acestea?

— Ce să dicitu, dascăle *Zaharia*;

scimú noi cum vi-sú formele? Eu, trebuie să vé ducú la locul hotărítu, și de aci în colo, cum v'a sluji capul. Hi! căluții tatei, să ne întórcemú câtú mai degrabă acasă.

Când ađiamú noi pe moșu Luca pomenindú cu dragú de casă, și când mai vedeamú cum rămânú satele și locurile frumoșe în urmă și totu altele necunoscute se înfășóșeză înainte-ne, supărarea noastră crescea la culme! Pentru fiă-care fântână, păreú, valcică, dumbravă și alte locuri drăgălașe, ce lăsamú în urmă-ne, scoteamú câte-unu suspinú adâncu din pepturile noastre! Și după mintea ce o aveamú, ne-amú fi întorsú înapoi chiar atunci, de nu eramú dați în sēma lui moșu Luca, de care ne rușinamú ca și de părinții noștri.

După unu scurtu popasú făcutu la podul dela *Timișești*, de pe *Moldova*, pornimú înainte spre *Moșca* și suimú încetu încetu, codrulú *Pășcaniloru*. Apoi din vârful acestui codru, mai aruncămú nimernicii de noi, câte o căutătură jalnică spre munții *Nemțului*; urieșii munți, cu virfurile ascunse în nori, de unde parcedú isvórele și se revarsă páraiele cu

repeđime, șoptindú tainicu în mersul lorú neîncetatú, și ducendú pôte cu sine multe, multe patimú și ahturi omenești, să le inese în *Dunărea mărétă!*

— Ei, ei! méi *Zaharia*, dicitu eu, coborându-ne la vale spre *Pășcani*: de acum și munții i-amú perdutú din vedere, și instrăinarea noastră este hotărítă, cine știe pentru câtă vreme!

— Cum n'ar fi scrisú dela Dumneșu sfintulu, și se *Zaharia* cu glasulú aprópe stinsú, ș'apoi rămase dusú pe gândurí totu drumulú, până la *Blăgești*, peste *Siretiu*, unde n'a fostú și masulú în noptea acea. Dér vai de masulú nostru! Aici, pe prispa unui rotariu, puținú de nu era să rămânemú chiori; de cu seară și până după mieđulú noștii, amú statú numai într'o fumăriă de báligi, ca la carantină, și totu ne-au coșitú țintării!

— Așa-i viața cămpenescă, și se *Moșu Luca*, ciosmălindu-se și învertindú-se ca pe jâraticu, de reulú țintării. Cum trecú *Siretulú*, apa-i rea și lemnele pe sponci; ér véra te înăduși de căldură și țintării te chinuescu amarnicu. N'as trái la câmpu, *Dómne feresce!* Halaltú

pe la noi! Apele-sú dulci, limpedi ca cristalulú și reci ca ghița; lemne de-ajunsú; véra, umbră și răcoré în tóte părțile; ómenii mai sănătoși, mai puternici; mai voinici și mai voioși, ér nu ca iști de pe la câmpu: sarbezii la față și sbirciți, de par-că se hrănescú numai cu ciuperci fripte în tótă viața lorú.

— Sci una, *Moșu Luca*, și se *Zaharia*: dela o vreme gănușă-i spre asfințitú, rarițile de-asemena, și luceaféru de diuă, de-acum trebuie să răsară; hai-demú să pornimú la drumú.

— Că bine dicitu, dascăle *Zaharie*; par'că ța eșitú unu sfintu din gură. Decátú ne-omú totu înverti și cioșmoli pe iastă prispă, mai bine să scurtămú din cale. Căci mare-i Dumneșu, n'a feri elú de întâmplări! — Și așa, luându-ne rămású bunú dela gazdă, care era totu afară culcatú pe altă prispă, plecămú. Și cum eșimú în șleahú, páreera noastră de bine: întâlnimú căți-va ómeni cu nișce cară cu draniță, mergendú spre Iași; ne întovărășimú cu dēnșii de frica lășilor din *Ruginosa*, și hai, hai, hai, hai! până'n diuă, éca-té-ne în *Tergulú-Frumosú*, unde-amú și injușghiatú căți-va

„Logica în cântecele populare“.

Statina (România), Aprilie 1892.

La secția Oltu a Ligei — după cum am comunicat — s'a ținut la 29 Martie c. v. o conferință despre: *logica în cântecele populare*, de d-lă B. Șelănescu dela Vrânca.

D-sa spune cum un popor să cultive prin sine însuși. Și fără cărți poporul nostru a produs opere, ce se pot asemăna cu operele lui Omer, Shakespeare etc... Arată cum omul crează, (prin imaginațiune, cu cumpăt, cu simțire, cu aspirațiune.) Face asemănare între aceea cum crează natura, cum crează omul și cum crează un popor. Creațiunile rămân veșnice, le cunoșcăm, trăiesc, le spunem altora... (ca eroi ai iubirei, ai patriotismului, a rezelor etc.) Aduce ca exemple pe Othello, Faust, Hamlet. Arată apoi cum crează omul lucrurile neperitoare; artistul, modul lui de vedere, când crează ceva și modul omului ordinar. Trei factori sunt cari mijlocesc creațiunea în poet: imaginațiunea, sensibilitatea, bunul simț.

Vorbesce despre logica artistică în generală, apoi în operele poporului nostru. Arată mai multe tablouri din poeziile poporului, din epopee, din legende și balade și invită publicul, ca împreună să cerceteze pe marele nostru scriitor — *poporul românesc*, — care după cum se știe din istorie a fost un zid de rezistență aici la pragul occidentului, noi, poporul românesc, am fost valul de apărare al Europei. Cu totă vrășmasia și aviditatea dușmanilor noștri — Unguri și Turci, — cari voiau să ne sugrumei n'au putut ei înșiși să ne descrie în ale lor scrieri viguroșitatea poporului nostru, care a dat atâtea probe de eroism și de-o deosebită deșteptăciune firască. Românul a fost plugar și soldat.

Creațiunile poporului nostru sunt mari, vii de spirit. Oratorul analizează apoi din punct de vedere artistic, mai multe epopee, balade, legende, ca: *Mășterul Manole*, *Oprășanul*, *Corbea* și arată cum artistul firesc a îndepărtat regulele retorice și ale logice. Numai cetind și studiând poezia poporului nostru, vom pute cunoaște geniul lui. Arată apoi cum poporul în loc să descrie deosebite lucruri, descrie efectele lor, în loc să descrie amorul, descrie efectele lui... și recită mai multe poezii corăspunzătoare, arătându și bunul simț, ce domnește în general în poezia noastră. Bunul simț, ăce, a făcut pe popor să devină haiduc, — *adecă eroi* — ca să se scape țera apăsătoare... În felul de lupte Românul s'a oțelit — ori unde s'a aflat el. Cele șapte milioane de Români au avut aceleași lupte, aceleași suferințe.

Să ne gândim deci la creațiunile poporului nostru, cari le-a creat tôte din minte, fără condei și carte, — să le cetim și să le admirăm, căci prin ele, prin studiul lor vom, gândi românesc. D-văstră, părinți de familie, spuneți copiilor voștri marile creațiunile ale poporului, dați-le în mână creațiunile lui și veți avea o generațiune generoasă, — adeverați Români.

Peste tot teritoriul locuit de Români sunt aceleași creațiuni populare, predominant aceleași cugetare românească: în Transilvania, ca și în Macedonia, la Tisa ca și la Nistru, din Maramureș și Bucovina până la Balcani se cântă aceleași idealuri. Noi, cei de aici stăm bine, suntem liberi, dăm libertatea am câștigat-o prin cei ce au căzut peste Dunăre. Noi, cei de aici avem o sorte bună, dăm și Români cu sorte rea, și la aceștia trebuie să ne gândim cu toții și mai ales la cei de peste Carpați. Sorte înșe să nu ne despartă, fiindcă aceleași sânge și aceeași carne suntem, toți simțim în același fel. Să lucrăm deci cu toții din răpunerii; avem astăzi *Liga*, înainte deci prin ea.

Imbogățiți casele D-văstră cu poeziile poporului, copiii D-văstră vor vedea sângele ce curge prin vinele lor. Să ne admire copiii pe cei de sus și să nu știe pe cei de jos — talpa poporului. Invitându să cetim evangelia lui Bălcescu și să vorbim curat românesc, trebuie cu toți Românii să ne unim în cugete, ceea-ce se poate întorcându-ne la venerabilele creațiuni ale poporului nostru, în cari se află aceeași limbă, ori unde se vorbesce ea.

Românul prin limba lui s'a susținut, alte popore au învățat dela el, dăr nu l'au putut cuceri pentru idiomul lor... el a rămas deci necoruptiv, ba el este estra-ordinar. Deși îi era oprită limba lui în biserică, în administrațiune etc. (silit să se grecezeze...) el însă a tăcut, a stat lângă puica lui, cântând în dulcea și frumoasă-i limbă românească.

Fiindcă n'a perit limba, nici poporul n'a perit. Când va peri limba, va peri și poporul. Ca să nu peră limba, iubiți creațiunile populare, dați-le copiilor D-văstră și vorbiți numai românesc.

Intrăgă această conferință interesantă și espusă într'un mod foarte viu și cu o limbă din cele mai frumoase și atrăgătoare, a fost întreruptă de nenumărate ori de aplause unanime.

Mercur.

Literatură.

„Apărătorul Sănetății“, diar ilustrat de medicină și igienă poporală, apare în Bucuresci (strada Soanelor 20)

de două ori pe lună sub direcțiunea d-lui *Dr. N. Manolescu* și costă pe an 14 lei (pentru învățatorii și preoții mai săraci dela noi numai 4 fl. la an). Cu 15 Aprilie 1892, această escelentă revistă a intrat în anul al doilea al existenței sale. Cuprinsul numărului 1 este următorul: Gândul „Apărătorului Sănetății“; O mică explicare asupra frontispiciului „Apărătorului Sănetății“; Studiu analitic despre starea sanitară a populațiunii rurale a județului Brăila; Figuri arătându compozițiunea hrănitore a diferitelor substanțe alimentare; Producțiunea vitelor și consumațiunea cărnei; Despre boalele molipsitoare ale copiilor; Nemis-tuirea; Safraul; Ostenela scade rezistența în contra bolelor microbiene; I-giena la albine; Condițiuni de căsătoria în raport cu înmulțirea populațiunii la Chinezi; Despre usturoii și întrebuințarea lui; Ventilațiunea bisericilor; Folosul mardărilor.

„Amicul agricultorului“ este numele unei noi reviste agricole, comerciale, industriale și economice. N'am primit încă nici un număr din această nouă revistă, dăr în anunțul privitor la aparițiunea acestei foi se știe, că ea este scrisă într'o limbă ușoră, înțelesă, menită fiind să răspândească cunoștințele teoretice trebuincioșe unui bun agricultor. „Amicul Agricultorului“ apare în Bucuresci (Strada Smărdan Nr. 2) la 1 și 15 a fiecărei luni în fasciculi de câte 48—54 pag. mari (dintre cari 18—24 pag. text, restul anunțuri). Costă pe an 6 lei. Un număr de probă se trimite gratis.

Planul de vără al mersului trenurilor.

La 1 Mai s'a introdus pe liniile căilor ferate de stat ungare planul de vără al mersului trenurilor. Acesta conține următoarele schimbări:

Pe linia fer. *Budapesta—Predeal* trenul accelerat, ce pornesc sera dela Budapesta la Predeal și sosesc de aci dimineța în Budapesta, nu va mai circula ca până acum peste Czegléd, și peste Szolnok—Ujszász, și deci nu va mai porni și sosi dela și la gara de Vest, ci va porni dela gara de persoane la 9 ore 15 min. sera și va sosi acolo la 7 ore 30 min. dimineța.

Trenul mixt, ce pornea până acum după amezii dela *Oradea-mare* la *Linca*, circula până la Clușiu, sosind acolo la 6 ore 57 min. sera.

Dela *Huedin* circula în Dumineci, precum și în zilele, în care e tirg de săptămână în Clușiu, un nou tren, care sosesc în Clușiu la 6 ore 44 min. dimineța.

Pe linia *Oradea-mare—Püspök—Füro* s'au introdus era trenurile ce au circulat anul trecut în timpul sezonului băilor.

Pe linia *Cucerdea—Tergul—Mure-*

șului trenul ce pornea dimineța dela *T-Mureșului*, circula și pe linia *T-Mureșului—Reghinul-săsescu*. Dela *Reghinul-săsescu* pornesc la 3 ore 44 min. noștea, sosesc în Cucerdea la 7 ore 47 min. dimineța, în *Reghinul-săsescu* la 1 ora 35 min. după amezii. Mai departe trenul ce pornea până acum la 8 ore 15 min. sera dela *Reghinul-săsescu* la Cucerdea, circula numai dela *T-Mureșului* până la Cucerdea, circula dela *Reghinul-săsescu* de unde pornesc la 3 ore 22 min. după amezii și sosesc în Cucerdea la 8 ore 25 min. sera.

Pe linia *Budapesta—Arad—Teșu*, trenul accelerat dela și la *Arad* între *Budapesta* și *Solnoc* nu mai circula ca până acum împreună cu trenul accelerat, ce circula la și dela *Predeal*, ci separat și direct între *Budapesta* și *Arad*. Dela *Arad* circula la 7 ore 5 min. sera la *Radna-Lipova* un tren de povară cu transport de persoane.

Pe linia *Arad—Timișoara* trenul de persoane ce pleca dela *Timișoara* dimineța la *Arad* și se reintorcea de aci sera, nu mai are legătură cu trenul accelerat dela resp. la *Budapesta*, ci coincidența se efectuează în *Timișoara* la trenurile accelerate ale liniei *Budapesta-Orșova-Bucuresci* dela resp. la *Arad*.

Mai departe trenul ce pornea până acum la 5 ore 5 min. după amezii dela *Timișoara* la *Arad*, nu mai are legătură în *Arad* cu trenul dela *Budapesta*, ci are în *Timișoara* legătură cu trenul accelerat dela *Budapesta* și pornesc din *Timișoara* la 8 ore și 15 min. sera.

Pe linia *Piski* (*Simeria*)-*Petroșeni*, în locul trenului de povară cu transport de persoane ce circula dimineța dela *Piski* la *Petroșeni* și se reintorcea de aci sera inapoi, circula câte un tren de persoane, și anume după următoarea ordine: Pornesc din *Piski* la 6 ore dimineța, sosesc în *Petroșeni* la 9 ore 45 min. inaintea amezii, pornesc din *Petroșeni* la 6 ore 20 min. sera, sosesc în *Piski* la 9 ore 30 min. sera.

Pe liniile *Budapesta-Orșova-Verciorova* și *Czegléd-Szolnok*: Trenurile accelerate ce circula între *Budapesta* și *Bucuresci* via *Predeal*, nu mai pornesc din *Budapesta* dela gara de Vest, ci dela gara de persoane, resp. sosesc acolo; în urma acesta trenul accelerat ce pornea din *Budapesta* (gara de Vest) la 9 ore 20 min. sera la *Czegléd-Szolnok* și *Seghedin* precum și cel care sosea dela *Szolnok* via *Czegléd* la 7 ore 30 min. dimineța la gara de Vest nu mai circulează.

Trenul de dimineța dela *Budapesta* la *Timișoara* pornesc numai la 8 ore 25 min. inaintea am. și deci acest tren nu mai are în *Czegléd* legătură la *Szolnok*, resp. la *Arad* și *P-Ladány*.

Pe linia *Jasenova-Anina* s'a pus între *Jasenova* și *Oravița* în amândou direcțiunile câte un tren mixt în circulațiune. Pornirea dela *Oravița* la 10 ore 40 min. inaintea am., sosirea în *Jasenova* la 12 ore 16 min amezii, pornirea din *Jasenova* la 3 ore, d. am. sosirea în *Oravița* la 4 ore 53 min. după amezii.

Afară de aceste se vor mai introduce dela 1 Iunie n. a. c. mai multe trenuri locale.

harburi într'alesu, de ni-am potolitu de-ocamdată și fόμεa și setea. Apoi, după-ce s'au hodinit cail, am pornit înainte spre *Podu-Lelôie*, și de aci, tot înainte spre *Iasi*, mai mult pe jos decât în căruță: căci smei lui *Moșu Luca* se muia de tot; și țerani noștri glumeți, cum sunt ei, ne tot sfichiuiam, în trecăt, care dinătro, de ni-era mai mare rușinea de rușinea lui *Moșu Luca*. Er, mai ales pe la asfințitul soarelui, tocmai când intram în *Iasi*, pe rohatoa *Păcurarii*, un flacăian al dracului ne-a luat în risu, cum se cade dicind:

— *Moșule*, ia sêma de ține bine telegarii ceia să nu iae vântu; că *Iasilu* ăsta-i mare, și *Dômne ferește*, să nu faci vr'o primejdiă!....

Atăta i-a trebuit lui *Moșu Luca*, ș'apoi lasă pe densusul; câte parastase și panaghii, tôte i le-a ridicat.... Ia audi, mēi! Decă ar sci el chiolhasonul și ticăitul de unde-am pornit astă noște, ș'ar strînge liôrba acasă; n'ar mai dîrdăi de geaba asupra cășorilor mei! Ș'apoi dîr' nu vinu eu acum întâiași dată la *Iasi*, sê-mi de povară unul ca densusul, ce rënduială trebuie să pădescu. Patru-

șecile mâne-sa de golanu! Decă n'a statu o leacă, sê-lu învățu eu a mai lua de altă-dată drumeții în risu!

Vedend noi că ne iau omenii tot peste picioru, și pe *Moșu Luca* tulburat din cale afară, cum eram în căruță, ne acoperim peste totu cu un țol, dicind eu cam cu sfielă: *Moșu Luca*, de te-a întreba cine-va, de-acum inaintea, de ce trag cail așa de greu, să spui că aduci nișe drob de sare dela *Ocnă*, și lasă decă nu te-a crede fiă-care...

— Ei, apoi?! Sciutu-v'am eu că și voi mi-ați fost de-aceștia, dișe *Moșu Luca* mergend pe lângă cail, plin de năduh; nu mă faceți, că ia acuș vă ard câte-va jordii prin țolul cail, de v'a trece spurcatul!....

Audend noi ce ni-se pregătesce, ghionțitu-ne-am unu pe altul, chicotind înădușit, și ca mai ba să dicem, nici circă! În sfișit, după multe sfichiuiiri ce-a primit *Moșu Luca* dela unii-alții, cum e lumea a dracului, mergend noi în pasul cailor, din hop în hop, tot înainte prin rătăcările de pe ulițele *Iasilor*, am ajuns într'unu târziu, noștea, în cieriul *Socolei* și am

trasu cu căruța sub unu plop mare unde-am găsit o mulțime de dăscălime adunată de pe la caticheți, din tôte județele *Moldovei*; unii mai tineri, er cei mai mulți, cu niște țirșoge de barbe cătu badanalele de mari, ședend pe erbă, împreună cu părinții lor, și preoți și mireni, și mărturisindu-și unu altuia păcatele.

Din poveștile lui Tolstoi.

Haina nouă a Țarului.

Un Țar (împărat rusescu) iubia foarte mult hainele pompoșe și la nimic nu se gâdea, decât cum să se gătescă mai frumos.

Intr-o zi veniră la el doi croitori și îi dîșeră:

— „Noi scim să-ți facem ție o haină așa de frumoasă, cum ni nime n'a avut; însă omul hêbuc, seu cel ce nu-și poate împlini datoria, nu va vedea haina noastră. Cel înțelept va vedea-o pe deplin, cel prost însă nu va vedea nimic.“

Țarul s'a bucurat mult de reco-

mandația croitorilor și a poruncit să i-se facă haina. A dat croitorilor o bucată de postav, ș'o lucreze, și li-au adus catifea, mătase, aur și în sfișit tôte, ce sunt de lipsă la facerea unei haine. După ce au trecut opt zile, Țarul și-a trimis ministrul, să vedă, decă îi este gata haina?

Ministrul s'a dus și s'a informat dela croitori despre starea hainei stăpânului sên, er aceștia i-au rêsuns, că haina este gata și i au arătat un loc gol. Ministrul sciind, că cine e ne-ghioab și nevrednic de starea lui, nu poate vedea haina, s'a prefăcut și a felicitat pe croitori.

Țarul a poruncit să i-se aducă haina. I s'a adus și croitorii i-au arătat un loc gol. Se prefăc și el că vede haina cea nouă; desbrăcă aceea pe care o purta și a poruncit să-l îmbrace cu haina nouă pompoșă.

Când eși Țarul la plimbare prin oraș, toți vedeau, că domnitorul n'are haină, dăr toți se temeau s'o spună acesta, bine sciind, că numai celor hêbuci nu le este dat să veadă haina și fiă-care gâdia, că numai el nu vede,

Voci din publică.*)

Scrisoare deschisă

D-lui Moldován, Gergely, redactorul revistei „Ungaria”.

Clușiu.

Domnule!

Erî m'am pomenit c'unu esemplăru din nr. 7 alu revistei D-vostre „Ungaria”. Sciam de când apăruse această revistă, care 'i este scopul și acum când am deschis-o m'am convinsu și mai multă, vădendū injurăturile ce le trag „Ligei” din București și a celor ce o compunū, și cari după d-vostă nu suntu decât anarchiști ordinari.

Dér nu pentru a Vă răspunde (a-oastă importanță nu credă, că V'o va da cineva) la aceste injurături am luatū condeiul sē Vē scriu, și deoă totuși ar trebui sē spun și eu unū cuvântū, apoi atunî a'și dice, că Redactorul „Dr.” alu revistei „Ungaria” nicî n'ar putē vorbi altfel de o instituțiune culturală națională românească, cum e „Liga”.

Sē trecemū insē la pagina ultimă a acestui numărū din revista D-vostă. Aici sub rubrica „Posta Redacțiunei” vėdū următoarele două rėnduri: „Anvers G. M. Răspunsulū nostru s'a espeditū în două esemplare cu numărulū presentū alu revistei”.

Orî cine ar ceti aceste rėnduri ar putē crede, că eu a'și fi abonatū la „Ungaria” D-vostă, și că cine scie ce corespondență intinsă esistă între noi amėndoi. Declarū insē cu tōtă hotărērea, că cea mai mare insultă ce mi-ar putē-o aduce cineva ca Românū, ar fi de a mē bānuî numai, că stau în corespondență cu unū Moldován Gergely. Alū doilea, a mē abona sēu a ceti numai „Ungaria” ar însemna a aduce o sfruntare casei părinților mei și societății românești, în care am crescutū.

Eu credeam, că suntemū achitați, n'o sēmî faceți și „onōrea” de a mē pune prin posta redacțiunei „Ungariei”. V'am scrisū acum o lună în limba franceză și v'am rugatū sē binevoii a'mî trimite câteva esemplare din „Răspunsulū” D-vostă la Memoriulū românescū (iar nu și din „Ungaria”), căci câteva persoane d'aici dorescū sē vėdă cum scie unū renegetū românū a'și bate jocū de nēmūlū sēu.

Ați fostū atātū de gentilū de mi-ați trimisē 2 esemplare, pentru cari eu V'am mulțumitū fōrte frumosū scriindu-vē totū în francezescē. Deoă D-vostă n'ați priceputū pentru ce V'am scrisū în această limbă și nu în româneescē, atunē sē Vē spunū eu: V'am scrisū, pentru-că V'am privitū oa pe unū strėinū (Maghiar, deoă Vē place) și nicî de cum ca pe unū Românū cum aveți pretențiunea a Vē numi.

Primiți d-le Moldován espressionea

nu a stimei mele, căci stimă nicî unū Românū de inimă nu Vē pōte arāta, ci pe aceea a sentimentelorū, de cari D-vostă în fundulū inimei D-vostă credeți, că sunteți vrednici și pe care eu mē rușinezū de a-le exprima.

Anvers, 25/13 Aprilie 1892.

George Moroianu,
stud. acad.

Ajută-ți și Dumnețeu îți va ajuta!

(„Self-help”, sēu cum sē-și ajute omul singur ca sē reușescă, — după Smiles-Schramm).

I.

În tōte limbele se găsește sentința „ajută-ți și Dumnețeu îți va ajuta! Ea conține unū adevērū nerėsturnabilū, care este întemeiatū pe-o experiență milenară. Acastă sentință nu vrē sē dīcā altceva, decâtū, că celui ce se nisuesce și stăruiesce cinstitū, îi este asiguratū unū succesū corėspundētorū. Omulū vrėndū sē-și ajute șie-și, se razimă numai și numai pe propria sa putere spre a ajunge ceea ce-i e de lipsă și ceea ce doarece. Ajutorulū, ce și-lū dă omulū șie-și, este dēr adevēratul isvorū alū prosperărei și înaintărei individilorū, ca și alū popōrelorū.

Ajutorulū streinū de comunū nu-și ajunge scopulū, ba încă mai amortescē și inecă puterea de voință și de faptă în omū prin aceea, că face de prisosū încordarea lui propriă. Asteliu omulū devine într'adevērū nevoiașū.

Mulți punū prea mare prețū pe aședămintele de statū și pe legi și așteptă lucru mare dela influința lorū pentru binele și fericirea omenimei. Este insē o erōre grozavă a voi sē îndrepteți lumea cu aședămintele de statū și cu legi. Acestea potū, ce e dreptū, sē promoveze, sē sprijinescā progresulū societății și sē contribue încātva și la creșterea ei, dēr nicî cele mai înțelepte aședămintele și legi nu potū sē ne dea totū ceea ce putemū nisui și dobēndi prin propria putere. Cu unū cuvētū, nu potū înlocui ajutorulū, ce și-lū dă omulū șie-și.

Cea mai de căpeteniă chiămare a statului este, de-a da cetățenilorū deplină libertate pentru desvolțarea facultățilorū și a puterilor lorū, spre a-le asigura neturburata gustare a fructelorū muncii lorū și a le procura scutulū de lipsă pentru dreptulū lorū. Nicî o legislațiune nu pōte sē ajute prin sine însă-și, ca individulū sē ajungă la bună-stare și

fericire, căci a face din leneși omeni strădalnici, din cei ușori de minte omeni înțelepți, din risipitori economi, din cei ce escedeză omeni moderați; cu unū cuvētū, a face din cei răi — buni, acesta trece peste puterile și a celui mai mare legislatorū.

Adevērata putere și însemnătate a unui statū atērnă mai multū de caracterulū cetățenilorū sēi, decâtū de forma și de faptele guvernului sēu, pentru-că nu guvernulū este care dă caracterulū unui poporū, ci poporulū este, care influințeză asupra guvernului. Este dēr ceva adevērū în dīcala, că fiecare poporū are acelu guvernū, pe care-lū merită.

Așa numitele rele sociale, nu isvorecū de regulă din altū ceva, decâtū din lenea și negligența indivițiilorū, din egoismulū și poftele lorū de plăceri, și de aceea, față cu aceștia, statulū este fără putere. Pōte, ce e dreptū, sē aducă ore-carī îmbunătățiri prin aședămintele sale legale, dēr pentru scurtū timpū, nu pentru duratā: fiă într'o formă, fiă într'alta, acele rele erāși vorū veni la ivelā, deoă nu vorū fi stīrpite cu rădēcina cu totū, adeoă deoă vieța și caracterulū individilorū nu se vorū îndrepta din temelă. Și deoă este așa, ceea ce nu se pōte trage la indoelā, atunē acela, care îmbunătățescē legile și aședămintele statului, nu merită numele unui amicū și alū omenirei într'atāta, într'atātū ilū merită acela, care și-a alesū ca problemă a vieții, de a duce pe omeni acolo, ca ei prin sine însi-și, adeoă prin lucrare propriă, liberă și de sine stătătoare sē caute a se ridica și a se perfecționa.

E mai puțin importantū, cum se guvernēză omenii înafară, mai însemnatū lucru este, cum se guvernēză ei pe sine însi-și. De-aici atērnă totū. Nicî celū mai despoticū guvernū nu e în stare de a duce pe omeni la atātă sclăviă, cum îi pōte duce ignoranța, egoismulū, scăderile și vițiile de totū feliulū. Popōrele, cari gemū într'o asemenea sclăviă, nu potū sē dobēndescā adevērata libertate prin aceea, că-și schimbă stăpāni; numai caracterulū moralū curatū alū cetățenului singuraticū oferă basa cea tare pentru adevērata libertate a unui poporū, ca și pentru siguranța societății și progresulū în cultură.

ECONOMIA.

Cunoscerea pământului.

Negreșitū, că cunoscēndu-și plugarulū pământurile, ce lucră sēu cultivă, pōte sē-i aducă unū folosū mai mare, ca în casulū acela, când nu le-ar cunōsce de locū, sēu tōrte puținū.

Suprafața pământului, până unde străbate plugulū, se chiamă pământū arătorū sēu arabilū, erā cea mai de desubtū, unde nu ajunge plugulū, se chiamă pătura mōrtă a pământului, sēu subpământū (subsolū).

Pământulū arătorū se compune din două părți: o parte organică și alta anorganică. Partea organică a pământului arătorū e formată din rămășițele organice ale plantelorū și animalelorū, erā cea anorganică e formată din stāncile de pētră, cari cu ajutorulū apei, aerului, căldurei și frigului, s'au descompusū din acelea și mânate de apele riuilorū, s'au prāvālitū pe șesuri și câmpuri sub formă de nāsipū și petrișū.

După compunerea lorū se împartū pământurile în: nāsipose, vārōse, lutōse și humōse.

Pământū nāsiposū se numesce acela, în care partea cea mai mare e nāsipū și petrișū. Acestū pământū, curatū nu e priinciosū culturai nicî unei plante, deorece pe timpū de secetă așa se stringe și arde de tare, încātū se uscă sēmēnăturile pe elū de multe-orī, încă înainte de cōcere; amestecatū insē cu gunoiu și altū felū de pământū, apoi conținēndū umeđela de lipsă, elū e priinciosū culturai sēcārei.

Pământū vārōsū e acela, în care partea cea mai mare e varū; elū e de colōre alburiă. Pământulū vārōsū singurū, nu e priinciosū culturai nicî unei plante; amestecatū insē cu gunoiu și alte pământuri, elū se pōte cultiva cu: sēcără, orzū, ovēsū, cartofi, luteră și altele.

Pământū lutosū se numesce acela, în care partea cea mai mare e lutū; elū e tare cleiosū și se ține deolaltă când e umedū, de aceea la aratū se și lucră greu și deoă se uscă, se face brușosū.

Pământulū lutosū are colōre galbenă, dela firele mērunte de nāsipū și rugina de ferū, ce se află mai cu sēmă în elū. Acestū felū de pământū e bine sē se are

dér ceilalți mai norocoși o vėdū.

Așa-dēră Țarulū s'a plimbatū prin mijloculū orașului și toți supușii sēi se minunau de haina lui cea nouă. Cu tōte acestea unū nevinovatū vede pe Țarulū și strigă:

— „Uita-ți-vē! Țarulū umblă golū prin orașū!”

Țarulū simți, cum roșāța rușivei îi acopere obrazii și tōtă lumea înțelese, că n'a avutū haină pe elū.

Cei doi frați.

Doi frați călătoriau împreună; cătră amēși s'au pusū sē odihnescā sub nisce arbori dintr'o pădure.

Au durmitū și când s'au deșteptatū observarā lângă ei o piētră pe care era o inscripție. O descifrarā și cetirā:

„Acela, care află piētra acēsta sē se ducă în pădure spre rēsăritū, căci va da în calea sa de unū riu, trecēndū peste riu, va da de o ursōică cu pui; sē prindă pui ursōicei și sē fugă cu ei la munte fără de a se întōrce îndērētū. Pe munte va afla o casă, er în casa aceea va găsi noroculū.”

La aceste celū mai tinērū dintre frați dīse cătră celū mai vērșnicū:

— „Sē mergemū împreună, dōră vomū trece peste riu, vomū prinde pui de ursū, îi vomū duce în casa aceea și amėndoi vomū afla noroculū.”

Celū mai vērșnicū îi rėspunse:

„Ba că Țeu io nu mergū sē cautū urși și nicî ție nu-ți sfătuescū sē mergi; de altū felū nu se pōte soi, deoă este adevērată acēstă scrisōre; se pōte, că ea a fostū făcută ca sē înșele pe călătorii; se pōte sē dāmū de primejdiă; chiar presupunēndū, că scrisōrea spune adevērulū, nōptea ne va ajunge în pădure, nu vomū afla riulū și vomū rātāci. Și deoă chiar amū afla riulū, ore putē-lū vomū noi trece? Pōte că e latū și repede, și deoă vomū trece peste elū, ușorū va fi ore sē prindemū pui de ursū? Ursōica ne pōte sfașia și în locū de norocū vomū afla mōrtea. Mai departe, sē dīcemū, că putemū prinde ursuleții, dēr fi-va cu puțință, ca fără de odihnă sē ajungemū pe munte? În sfirșitū nu este scris, că ce felū de norocū putemū noi afla în casa aceea; se pōte că e unū norocū cu care n'amū scii ce sē facemū.”

Dér celū mai tinērū rėspunse:

— „Nu așa gândescū eu; scrisōrea acēsta nu e de geaba pusă pe piatra ceea, er cuprinsulū ei e ouratū și desēvērșitū. Apoi nu e așa mare primejdiă a cerca, ce se spune în scrisōre. Deoă noi nu cercāmū, pōte sē afle altulū piatra și noroculū; fără de ostenelā nimicū n'a reușitū pe lume. Nu vrēu sē fiu lașū.”

Celū mai bētrānū rėspunse:

— „Tu cunosei fōrte bine proverbulū: „cine vrē multe, nu primesce nimicū”, sēu „mai multū prețuesce o vrabia din mână, deoă unū pițigușū în sborū.”

Celū mai tinērū rėspunse erāși:

— „Eu am auditū, că: „cine se teme de frunđe, n'ajunge nicî-odatā în pădure”, sēu „pe sub piatra nemișcată nu curge apa.” E timpulū dērā sē pleoāmū la drumū.”

Celū mai tinērū plecă, er celū mai bētrānū rămase pe locū. Puținū mai adēncū în pădure, tinērulū află riulū, trecū peste elū și la malū vėdū ursōica cu pui; ursōica durmia, elū prinse pui, incepū sē fugă cu ei și fără de-a se întōrce ajunge pe munte.

Abia ajunse în virfulū muntelui, și etā că vede venindū față 'n față cu elū o mare mulțime de poporū; ilū duserā în orașū și-lū numirā Țarulū (Impēratulū) lorū.

A stăpānitū elū cincī anī. În anulū alū șeselea porni cu rēsboiu în potriiva lui unū altū Țarū mai puternicū, decâtū elū, îi cuprinse orașulū și-lū alungă.

După acesteā tēnērulū plecă erāși la drumū sē-și caute fratele. Acesta trăia pacnicū în satū, fără avere, dēr nu era nicî chiar de totū sēracū.

Amėndoi s'au bucuratū fōrte multū că s'au vėdūtū în viețā.

— „Veți”, dīse celū mai bētrānū, „eu am avutū dreptate; eu am trăitū fără de supērări; tu insē deși ai fostū Țarū, poți sē-ți reamintesci, cătū a trebuitū sē suferi.”

Celū mai tinērū dīse:

— „Nu regretū aventura mea din pădure; e dreptū, că acum am cădūtū, dēr pentru podōba bētrānețelorū mele, inima imī este plină de amintiri, pe când tu n'ai nicî una.”

H.

de tómnă, ca să degere și să se mai îmbunătățească peste iernă.

Pământul lutos este mai roditor, decât cel năsipos și văros; în el se poate cultiva: grâul, luțerna, trifoiul, năpii de zahăr și altele. Fiind-că lutul (argila) păstrează umezela mai îndelungată, așa pământul lutos poate suferi mai lungă timp se-ceta, decât alte pământuri.

Pământul humos, seu gras, se numește acela, în care partea cea mai mare sunt, după cum am dîs la început, rămășițe organice de plante și animale; el e de colóre neagră, seu cafenă. Tóte pământurile *trebuie să conțină humus*, căci la din contră, nu pot crește plantele pe ele.

Pentru a ne convinge, că humus conține un pământ arabil, luăm din acela pe un vîrf de cuțit și atîta-lu încăldim în flacăra unei lumini, pînă când materia organică se arde de se desface ca cenușa seu ca cărbunele, ăra cea anorganică (din minerale) rămîne nearsă, de colóre cărămiđii; seu punem într'o sticlă din pământul, ce voim a analiza o parte, ăra apă cinci părți, apoi le mestecăm laolaltă și după ce s'au aședat, luăm o hărtie pe care o împărțim în părți egale și o punem lângă sticlă, pe fundul sticlei se aședă năsipul, apoi lutul și mai deasupra humusul și varul și cu ajutorul gradurilor de pe hărtie putem vedea, de care pământ e mai mult. Pământul văros mai are și acea însușire, că băgându-lu în apă, sfêră și ferbe.

Pământul humos e cel mai roditor dintre tóte; în el se face tot felul de bucate; decă e de totu gras, atunci grăul și sêcara de pe el cresc mai mult în pai și cadă, fiind-că e prea puțaios și nu se poate ține paiul drept, ăr spicelă rămân mai cu sêmă măruntă și secă de bône.

În genere dîs, nu se află pământ numai humos, văros, lutos seu năsipos, ci mai mult amestecat, așa încât nu se află pământ roditor, care să nu conțină particule din tóte pământurile amintite.

Nu numai pământul arabil e de mare însemnătate pentru cultură, ci și pătura mórta de desup-tul lui. Decă acesta e prea puțaios, atunci apa se scurge prin ea în jos, ăr decă e prea îndesată, atunci apa stă baltă pe ea. Înșușirea dintăi o au pământurile năsipose.

Pentru cultura pomilor e bine, ca pătura mórta să fiă mai puțaiosă, ca rădêcinile să aibă destul loc pentru a se întinde prin pământ, ăra pentru cultura bucatelor e bine, ca pătura mórta să fiă mai îndesată.

Pătura roditoare a pământului deasupra, trebuie să aibă o grosime de 20—30 cm., seu două-trei palme, care apoi cu ajutorul plugului, grăpei și sapei se face puțaiosă și bună pentru crescerea sêmănturilor de pe ea. Unele sêmănturi, precum sunt: trifoiul, luțerna și năpii, ceră o pătură mai grósă, altele precum sunt: cerealele (bucatele), erburile și legumele, ceră o pătură mai subțire, pentru ca să se pótă nutri.

Pătura roditoare a pământului trebuie să mai conțină: căldura, apa și aerul de lipsă pentru încălțirea și crescerea plantelor, precum și pentru topirea sărurilor (elementelor) aflătoare în ea. Afară de aceea, pătura roditoare trebuie să fiă bogată și în materie

organică, care nu este altceva, decât aerul ce se află în frunzele arborilor cădute jos, în miștea, ce rămîne după seceratul holdelor și în balegile seu gunoiul animalelor. Acea materie ajungendă în pământ, se descompune în acid nitric și prin rădêcină ajută la nutrirea sêmănturilor.

De aci pot vedea și plugarii noștri, pentru ce se fac mai bune cucuruzele acelea din miștea, seu fênațe, cară au fost arate încă de tómnă, pînă când adecă materia organică aflătoare în miștea a fost mai bogată, ca cele ce se ară numai odată primăvera, când adecă materia organică a mai dispărut peste iernă.

Din viața albinelor.

Despre sirguinta și hărnicia albinelor n' avem să dîcem nimic, căci e lucru cunoscut de tóta lumea, că în privința acesta ele ne-au întrecut de mult. Mai puțin vor fi sciind îns, că albinele adese-ori stau mai pe sus de noi și în privința curățeniei, așa că multe dintre găzdoiele noastre ar trebui să se ascundă cu rușine dinaintea lor. Deși albinele au devenit proverbiale prin hărniciă și sirguintă, despre ele îns nu se pótă dice nici de cum, că dóră din cauza lucrului cel mult ar neglijea vre-odată curățenia și buna îngrijire a casei, precum fac multe dintre femeile noastre, ci când e vorba de curățenia, drăgălașele albine lasă totul pentru a se apuca să curățe și să îngrijescă, ca și cum ele ar sci mai bine chiar decât omul, că cea mai scumpă în lume este sănătatea, ăr pentru sănătate lucrul cel mai de căpătenie este curățenia. Bărbați, cară s'au ocupat cu studiul albinelor, înșira câteva observațiuni ale lor, cară ne pot servi ca o dovadă nu numai despre iubirea de curățenie a albinelor, ci și despre istețimea și înțelepciunea lor.

Astfel s'au vedut casuri, în cară șoreci, șerpi, ori șopârle au intrat în stup. Nu-i vorbă, aceste animale într'o clipă după intrarea lor în stup au fost năpădite de albine, cară cu acele lor le-au otrăvit și omorit. Ei, dăr cadavrele lor au rămas în stup și albinele nu pot suferi acesta, deoăce ele sci, că cadavrul se descompune, se impute și strică aerul, ăr aerul stricat și puturos ruineză sănătatea și scurtăză zilele. Ce fac dăr? Ca să ducă cadavrul afară din coșnița nu pot, deoăce pentru puterile lor, cadavrul e prea mare și prea greu, decât ca să lă pótă duce. Se apucă deci într'un moment la lucru cu tótele împreună și cadavrul îl acopere cu cêră, așa ca să nu pótă intra aerul la ele. În starea acesta cadavrul, care stă închis sub cêră ermeticesce, nu se mai descompune și prin urmare el nu slobode nici o putere.

Acesta este un lucru, care nu se pótă dice, că ar proveni numai din instinct, dăr el dovedește și o inteligență înaltă din partea albinelor. Un asemenea exemplu rar se vede chiar și la omeni. În privința acesta „Apărătorul Sănătății” arată, că chiar și capitale și orașe de ale noastre ar pótă să ia exemplu dela albine. Și în adevăr, câte sate și orașe se află în țera noastră, cară stau nepăsătoare lângă o baltă imputită, ce otrăvesce sănătatea cetățenilor și din a căreia causă mulțime de omeni, mari și mici, zacă cătu-i vara și tómnă de mare, decă nu și mai mult, zacă de friguri de baltă pînă se buhăesc, ba în fine chiar și moră! Pînă și în capitale mari, cară ar trebui să ne servescă nouă cu exemple în privința higienei, de câte-ori nu se vedă galițe, pisici, ba chiar și câni morți, cară stau imputiți într'un colț ori altul și învenineză aerul, fără ce trecătorii să-i fi dat sêmă de urmări-

stricăcioșe, ce le are respirația acestui aer asupră sănătății. Nu stau ore albinele în privința acesta pe o trêptă multă mai înaltă, decât noi?

Găzdoiele noastre ar face tocmai bine, decă în ceea ce privește curățenia și îngrijirea casei ar lua exemplu dela albină. Albina nu suferă nici cea mai mică necurățenie în coșnița ei; de se întâmplă ca prin vînt, ori prin vre-o altă împrejurare să ajungă în coșnița ceva praf, noroi, seu ori-ce altă gunoiu, ea numai decât îl duce afară. Ba nici chiar în curtea seu ograda lor, albinele nu suferă necurățenie; dovadă sunt trântorii omoriți de stupar și lăsați împrejurul intrării albinelor, căci acestea nu-i suferă aci, ci numai de cătu îi depărtăză. Totu astfel fac în ori-ce casă se ivesce vre-o necurățenie în coșnița, ori ograda lor, — fără ca îns pentru aceea să fi rămas înderăt cu lucrul lor.

În fine s'a mai observat la albină un casu caracteristic, care de asemenea dovedește foarte multă inteligență din partea lor. Anume când în coșnița se nasce o căldură și rădușelă prea mare, mai multe din ele se pun în rënduri și încep a da mereu din aripă, așa că producă un curent seu un vînt răcoritor. Decă e lipsă de un curent mai îndelungat și albinele dintăi s'au ostenit, atunci ele se retrag și locul lor îl ocupă altele și așa se perondăză pînă când răcoresce locuința pe deplin.

Ore n'ar pótă și în privința acesta să ia exemplu dela albine multe femei de-ale noastre, cară nu și aerisesc locuințele lor cu zilele?

Ăta dăr, că albinele nu numai prin sirguintă, ci și prin curățenie și istețime merită stima și atențiunea noastră.

Cum se prăsesc păstrăvi? Mulți omeni sunt de părere, că pescii numiți păstrăvi nu se pot prăsi decât în apa de munte cergătoare. Esperiența îns a dovedit, că păstrăvi se pot prăsi și în apă necurgătoare, bună-ora într'un lac, decă apa este potrivită și nutremântul suficient. Cel mai plăcut nutremânt al păstrăvului sunt insectele. Carnea acelor păstrăvi, cară se nutresc cu insecte de apă, este o mult mai bună, decât a acelor, cară se hrănesc cu mirene și pesculeți. Decă dără voim să prăsim păstrăvi în lac, atunci e de lipsă, ca apa să se adune în lac dintr'un isvor din depărtare, ori din apropiere, căldura ei nici-odată să nu se ridice peste 8° R. și să conțină insecte pentru hrană. E mai bine, decă aruncăm în lac păstrăvi de un an, seu mai bêtărni chiar, căci de acestia putem fi mai siguri, că vor rămâne acolo. decât aceia, pe cară îi prăsim separat și aruncăm de mic în lac. Păstrăvi sunt pustiiți mai cu sêmă de pescii mai mari și de aceea e bine, ca cu păstrăvi mărunti să nu prăscăm încercări de prăsi, deoăce cu anevoiă ne va succede.

Când să adăpăm caii? Un veterinar (doctor de vite) a făcutu timp îndelungat încercări, să vedă el, când e mai bine să se adăpe caii: înainte, ori după mîncare? Ca să ajungă mai ușor la un sfîrșit bun, dedă unui cal 4 litri de ovēs și îndată ce l'a mîncat, adăpă calul; apoi îl omori și-l tăia să vedă rezultatul esperienței sale. Desfacendă el burduhaiele calului, vedă, că în rânză nu se află decât o litră de ovēs, ăr cealalte trei litre

le-a luat cu sine apa vêrsată prin stomac și le-a dus în intestine, unde n'ar fi putut să se mistrească nici-odată cum se cade și cum recere sănătatea calului. De aici putem ușor sci, că bine este seu nu a adăpa caii îndată după mîncare?

Curățirea penelor de pe pâlării. De multe-ori penele de pe pâlării, mai ales de pe pâlării femeilor, se murdăresc. Pentru ca să le putem curăți, n' avem decât să facem din apă caldă și din spume de săpun un fel de baș, în care muiăm de câteva ori pana, ce voim să curățim. După ce am scos-o, o scuturăm bine de apă, o storcem puțin și apoi o mai muiăm încă odată în apă vinețită, o storcem de nou și o punem să se usce. După ce s'a uscat, o desfacem, apoi producendă la captor vapor de sare ținem pana de-asupra vaporilor, cară îi dau frumșea și curățenia în tóta forma.

DIN TRAIȘTA CU MINCIUNILE.

Oia Țiganului.

Ci-că a fost odată pe când era bunica fată mare, atunci și nici atunci, că e și mai de mult, a fost un Țigan și o Țigancă, amendoi erau proști de dedeau în gropi, dăr norocoși de parcă le pusese mîna în cap.

Intr'o sêră, întorcendă-se ei dela câmp, vedă o comoră de unde eșia o flacăra; dedură fuga acolo, se apucară de săpară și găsiră un cazan plin cu ruble. Țiganul cum le vedă, nu e suntă scoici.

— Ce scoici, mă, ce ești nebun? Așa sunt scoicile?, dîse nevastă-sa.

— Scoici suntă fa, tu să-mi spu mie?

— Mă, nu te niți? asta e altă mîncare de pește.

— Ce pește fa! o nimeriși și tu!...

— Și decă n'or fi scoici, dăr nici pește nu e...

— Ai noi să luăm acasă câte-omă pută; homu vedea noi ce e.

Cum ajunseră acasă Țiganul luă căldarea, o frecă cu nisip, o umplu cu apă, o puse pe foc și dîse nevastei, să arunce rublele.

Țigancă făcu cum i-a dîs bărbat-său și când gîndiră, că s'o fi fertă se aședă la masă să mînce.

Luară Țiganii din zêmă.... nici un gust; băgară lingurile și luară câte-o rublă.... să-și rupă dinții în ea și mai multe nu, și Țiganul și Țigancă.... Le scuipară jos.

— Amă îmbătrănită fa! nu mai putem să ródem.... ele horă fi bune de de!...

Și se uită Țiganul cu jînd la ruble.

Țigancă deșertă căldarea și lăpădă rublele afară.

Un cioban trecendă p'acolo și dând de ruble se puse să le adune; vedendă-l Țigancă îi spuse că nu sunt bune de mîncare.

— Imi trebuie pentru alt-ceva, dîse ciobanul.

— Dac'ășa, ce-mi dai să-ți mai dau, că mai am o grămadă.

— Să-ți dau o oie.

— Da p'a mai grasă din tote, să i curgă hantura pe nas.

Ciobanul se învoi și plecă cu Țiganul la țară să-i dea oia a mai grasă, și-i dedă una cu răpociugă de-i curgea mușii din nas și spuse Țiganului.

— Te uită cum îi curge untura de grasă ce e.

Ăr Țiganul luă oia de dîndărăt și plecă spre casă.

Cum ajunse o țaiă, o jupu, o frișe, și după ce o isprăvi bine, stînce focul și lăsa oia în frigere pe vatră. Tamăntă vrea să plece cu Țigancă să-și vedă de

trebă, când își aduse aminte că rămână copiii acasă.

Ce se gândi Țiganul? „Te pome-nești că se pună dancii și își viră de-getele pînă la oia; în să-i legu eu mai bine.”

Și 'și legă copiii de piciorul patului. După aceea încuiă ușa, puse cheia d'a-supra ușei și plecă cu nevastă-sa.

Pe drumu se întâlniră cu ciobanul și-lu întrebară unde se duce.

— La muncă, țise ciobanul.

—Vești se nu te duci pe la noi p'acasă că e cheia d'asupra ușei și oia friptă pe cuptoru.

Ciobanul cum auđi așa, glonțu acasă la Țiganu, deschide ușa, pune mâna pe oia și p'aci îi fū drumul.

Când veniră Țiganii acasă, lihuiți de fume, găsiră ușa descuiată, pe copii plân-gendu și oia nicăiri.

(„Buna Credință.”) Dumitru Stăncescu.

MULTE ȘI DE TOATE.

Petică.

— „Ești atât de distrasă ađi, domnișor. Aveți ceva deosebitu, ceva griji vă muncesc?”

— Oh, nu! Dér én se veđi, dom-nile, numai ășilele acestea am sositu din Italia și mersu imi umblă prin capu por-toacele, prin inimă alămăile și prin sto-machū macarónele.

Inaintea tribunalului.

Judele: Așa se pare, că d-ta nu spui adeverulū.

Cocóna flecărítă (mănióasă): Vai, decă d-lu jude mi-ar fi acum bărbatu!...

Rug re.

Nevasta: Éráși mergi la vênatū?

Bărbatulū: Da, acolo!

Nevasta: Adu-mi ceva, când vii, decă nu vre-unū iepure, celū puținū o brațletă.

Dela cine a învățatū?

— „Auđi, vecine, ce felū de căne ai d-ta? Strigū de patru-orī după elū și nicī poveste de a-și inchide gura.

— „Ei, vecine, asta a învățat'o elū dela nevastă-mea.

— Ai sositū?

Intr'una din ășilele trecute unū tî-nérū funcionarū postalū din Meseritz a fugitū cu 5000 mărci, s'a dusū la Ber-linū, unde a așteptatū plecarea trenului spre Hamburg, de unde vrea sē se im-barce spre America. Tinérulū beu o sti-clă de vinū in sala de așteptare și dete sē i-se schimbe unū biletū de o miă mărci. Restauratorulū n'avea atăta mē-runțitū și voi sē schimbe la ceilalți ós-peți. Acesta atrase atențiunea sergentu-lui majorū de polițiă, care ședea la o masă cu mai mulți funcionarī. Când tî-nérulū eși afară, sergentulū ilū urmă și ilū apostrofă dicēndū: „Ai sositū deja, domnule? — Ce? ađi și aflatū? întrebă tinérulū ingrozitū, — Da, am aflatū; poli-țiă scie totū! răspunse sergentulū și conduse pe fugarū la comisarulū garei, unde tinérulū mărturisī totū, cređēndū, că a fostū recunoscutū. In Meseritz nu scie nimenī, tatălū tinérului despre ple-carea acestuia. Prefectura diu Berlin a acordatū sergentului inteligentū o grati-ficațiă de 100 mărci.

Academia de musică pentru orbi.

Deja acum 20 de ani George Neu-mann, profesorū de musică in Königs-berg (Prusia), a datū ideā unei școle musicale pentru orbi, intr'o broșurā su-pusă congresului profesorilorū pentru orbi in Belin. Din experiență se scie, că mulți orbi potū deveni bunī profesori de musică. Profesiunea musicală este pentru orbi aprópe singura posibilitate de a a-

junge la o pozițiă mai bună in viață. Negreșitū, că școlă de musică ar trebui sē dea elevilorū mijlóce de a se înalța până la culmea artei. Orbi au avanta-giul de a ave o mare forță de memo-riă In America și in Anglia s'au înfiin-țatū deja academiī de musică pentru orbi; In Francia s'a făcutū de-asemeni multū, in Germania însă lucrurile mergū mai cu încetū; acum s'a formatū și a-colo unū comitetū in privința acēsta.

CONCURSŪ.

La Comitetulū „Asociațiunei pentru sprijinirea învățaceilorū și sodalilorū români din Brașovū“ au devenitū va-cante trei ajutóre menite pentru elevii de meserii, aici in Brașovū. Cererile sē se adreseze presidiului Asociațiunei celū multū până la 1 Iunie v. a. c. La ce-rieri sē se alătore: Atestatulū de botezu, atestatū de sērăciă și contractulū cu maestrul.

Brașovū, 17 Aprilie 1892.

N. P. Petrescu, Arseniu Vlăicu, președ. secretarū.

Trageri la sortī.

Losurī Creditū dela 1858, 2 Maiu se-riile următóre: 359, 407, 535, 668, 902, 947, 974, 1011, 2087, 2266, 2282, 2306, 2400, 2572, 2911, 2978, 3003, 3056, 3880.

Tragerea următóre la 1 Sept.

Losurī de statū dela 1860, seriela: 484, 620, 679, 981, 1124, 1573, 1632, 1705, 1825, 1948, 1968, 2202, 2359, 2753, 2764, 2868, 2950, 2965, 3149, 3497, 3594, 3719, 3878, 3889, 3929, 4046, 4062, 4234, 4264, 4374, 4545, 4608, 4666, 4734, 4783, 4861, 4957, 5284, 5678, 5813, 5989, 6023, 6027, 6081, 6202, 6348, 6389, 6686, 6783, 6831, 6853, 6901, 7100, 7206, 7402, 7453, 7545, 7647, 7901, 8082, 8381, 8436, 8843, 8855, 9094, 9148, 9162, 9436, 9458, 9782, 9900, 10073, 10201, 10235, 10783, 10789, 11105, 11147, 11352, 11404, 11703, 11723, 11922, 12331, 12335, 12454, 12346, 12554, 12572, 12602, 12812, 12841, 12940, 12941, 12999, 13136, 13141, 13151, 13271, 13566, 13671, 13687, 13910, 14077, 14379, 14903, 15014, 15112, 15181, 15209, 15747, 15751, 15767, 15841, 15862, 15870, 16244, 16255, 16308, 16673, 16755, 16770, 17341, 17449, 17510, 17716, 17800, 17860, 18061, 18067, 18085, 18098, 18212, 18303, 18368, 18442, 18552, 18677, 18694, 18811, 18974, 19033, 19053, 19085, 19096, 19444, 19467, 19579, 19659, 18676, 19856, 19859, 19900, 19963, 19981.

Tragerea următóre la 1 Augustū.

Crucea roșie austriacă, seriela: 68/7, 124/47, 591/22, 814/39, 3267/3, 3519/40, 3618/50, 3831/8, 4351/23, 4405/13, 4769/43, 5083/31, 5486/16, 5871/23, 6154/34, 7202/41, 7257/16, 7744/27, 7979/37, 8241/45, 8450/3, 10575/49, 10620/13, 11261/7, 11555/31.

Cu amortisare seriela: 3068, 3872, 4689, 5051, 9500, 9566, 10002, 10299, 10399, 10787.

Crucea roșie italiană, ser.: 284/17, 655/3, 1747/46, 2836/46, 2849/14, 4096/21, 4207/26, 4353/8, 5432/15, 6762/49, 6942/4, 7329/45, 8502/37, 10552/23, 11019/34, 11063/31.

In amortisare seriela: 2976, 4656, 4705, 6222, 6322, 6984, 7588, 7697, 7776, 8322, 9900, 10457.

Cursulū losurilorū private din 4 Mai n.

Table with 3 columns: Title, cump., vînda. Includes items like Basilica, Creditu, Clary 40 fl. m. c., Navig. pe Dunăre, Insbruck, Krakau, Laibach, Buda, Palffy, Crucea roșie austr., Rudolf, Salm, Salzburg, St. Genois, Stanisla, Trietina, Waldstein, Windschgrätz, Sărbesci, Banca h. ung.

Calendarul septemănel. Table with columns: Priet. are 30 zile, Sorele, CăleNDARUL IULIAN, CăleNDARUL GREGORIAN, April. 1892. Lists dates and names like Sântul Vasilie, S. Simion, etc.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 4 Mai n. 1892.

Table with columns: Săminte, Cursulū. Lists various agricultural products like Grâu Bănăţenesc, Orzū, Săcară, etc., with prices.

Bursa din Bucuresci din 4 Mai n.

Table with columns: Valori, Cursulū. Lists financial instruments like Rentă română perpetuă, Oblig. de stat, etc., with their values.

Cursulū la bursa din Viena

Table with columns: Valori, Cursulū. Lists gold and silver prices from Vienna.

Table with columns: Title, Price. Lists various types of bonds and interest rates.

Cursulū pieței Brașovū

Table with columns: Title, Price. Lists market prices for various goods like flour, oil, etc.

Proprietarū: Dr. Aurel Muresianu.

Redactorul responsabilū: Gregoriu Matoru.

PUBLICAȚIUNE.

Pentru toți comercianții industriași și fabricanții de sine stătătorī, precum și pentru cafele și lucrătorii lorū, cu e-ferință la înființarea unei case distric-tuale in Brașovū pentru lucrătorii bolnavi.

Intrândū cu 1 Aprilie a. c. in va-lóre art. de lege XIV din 1891, asupra caselorū pentru lucrătorī și cafele bol-nave, și deorece, conformū ordinațiunei Inaltului ministerū reg. ung. de comerț din 29 Ianuarie a. c. Nr. 2342/1892, încă in decursulū acestui anū are de a se in-ființa și in Brașovū o casă districtuală pentru întregulū comitatū brașovenū, de aceea se avisēză toți neguțătorii și me-seriași precum și fabricanții, mai de-partee tóte cafele de neguțatorī și de meseriași și lucrătorii dela fabrici, cumcā spre scopulū instruărei asupra scopului și mențiunei acestorū case, mai departe spre scopulū chiarificărei asupra celorū mai însemnate dispozițiunī legale și ordinațiunī ministeriale, precum in fine spre scopulū alegerei a 5 bărbați de incre-dere, — se vorū ține in casa sfatului 2 ședințe și anume:

1. Pentru neguțatorī și meseriași, precum și pentru fabricanții din întregulū comitatū brașovenū: in 19 Mai a. c. după prăndū la 3 óre.

2. Pentru cafele de neguțatorī și meseriași și pentru lucrătorii din fa-brici din întregulū comitatū brașovenū in 21 Mai a. c. după prăndū la 3 óre.

In fine se facū atenți toți datătorii și primitorii de lucru, cumcā oficiulū despărțemēntului de meserii dimpreună cu 10 bărbați de incredere aleși din partea acestorū datătorū și primitorū de lucru are de a se proiecta statutulū casei districtuale și de a ficsa termenulū mediu alū plății pe ți, care are sē servēscă ca basă pentru contribuirea in acēstă casă.

Este decī in interesulū ambelorū părți, de a se presenta la ședințe și de a alege astfelū de bărbați de incredere, carī cunoscu referințele de căștigū a dă-tătorilorū și primitorilorū de lucru și carī suntū in pozițiune de a da oficiului desp. pentru meserii informațiunile recerute.

Brașovū, 29 Aprilie 1892.

Magistratulū orașenesculū.

Braut-Seidenstoffe schwarz, weiss, farbig von 45 kr. bis fl. 15. 65 — glatt und damaft u. (ca. 300 versch Qual. u. Dispos.) versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei die **Seiden-Fabrik G. Henneberg** (K. und K. Hofliefer.), Zürich. Muster umgehend. Doppeltes Briefporto nach der Schweiz.

Mostre atrăgătoare pentru mușterii privați gratis și franco. Caiete cu mostre pentru croitorii nefrancate.

Stofe pentru îmbrăcăminte.

Peruvian și Dosing pentru onoratul cleru, stofe prescrise pentru uniforme funcționarilor c. r. asemenea pentru veterani, pompieri, gimnastici, livrări, postavuri pentru biliarde și mese de joc, loden obicinuți și impermeabilu pentru rocuri de vânătoare, stofe de spălatu, pleduri de voiaj de la fl. 4—14 etc.

Cine voiesce a cumpăra postavuri effine, solide, trainice, din lână curată, ér nu sdrențe effine, pe cari le vinde fiă-care negustorașu în Hof, și nu sunt vrednice nici câtă costul croitorului, sè se adreseze la

Joh. Stikarofsky în Brünn.

Depositu permanentu de postavuri peste 1/2 milióne florini.

Cea mai mare espedițiune de comande de pe continentu.

Spre atențiune!

P. T. Publicu este avertisatu asupra firmelor, cari recomandă „resturi“ „cupóne“ în mărime de 3-10 metri și așa numitele „comasuri“ (o anumită cantitate) pentru costume de salonu. Deja în indicarea acestei lungimi egale zace pe față șarlatania, deoarece astfel de rămășițe etc. sunt tăiate din bucăți nemodene, stricate și ce nu se pot vinde. Astfelu de sdrențe, pe cari numitele firme le cumpără din mâna a doua séu a treia, nu sunt vrednice nici măcaru a treia parte din prețulu de cumpărare. Trimiterea numai prin rambursă. Corespondență în limba germană, maghiară, boemă, polonă, italiană și francesă. 807,24—14.

Ajutoru grabnicu și siguru

pentru

SUFERINTE DE STOMACHU ȘI URMARILE ACESTORA!!

Mijloculu celu mai bun și eficace pentru mântinerea sănătății, curățirea sucurilor precum și a sangelu și pentru promovarea unei mistuiri bune este deja pretutindenea cunoscutulu și plăcutulu

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acestu balsam preparatu cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tămăduitoare sè dovedesce ca forte folositoru în contra tuturor greutăților de mistuire căreia de stomachu, lipsa de apétitu, rigăelei, congestiunilor, haemorhoidelor etc. etc. În urma eficacității sale a devenitu acestu balsam acum unu siguru și doveditu medicamentu de casă popularu.

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispozițiã!

FIȚI ATENȚII!!!

Spre a evita înșelătorii, facu pe fiecare atentu, că fiecare sticlă cu Dr. Rosa's Lebens-Balsam, care singuru numai de mine este preparatu după receta originală, este învelitu în hârtia grosă albastră, care poartă în lungulu ei inscripția: Dr. Rosa's Lebens-Balsam din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—3“ în limba germană, boemă, ungară și francesă, și cari suntu provădute cu alăturata marca „briceii luată sub scutul legalu.

Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabilu sè pote procura numai în

Depositulu principalu alu producătorulu

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“

Prag 205—3.

În Budapesta: la farmacia I. von Török.

Tote farmaciile din Brașov, precum și tote farmaciile mai mari din monarchia Austro-ugară au deposite din acestu balsam de viață.

Totu de acolo se pote avea:

Alfia de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

unu medicamentu siguru și prin mii de scrisori de mulțămire recunoscutu în contra tuturor inflamațiunilor, rănilor și umflăturilor.

Acesta se întrebuintează cu succesu siguru la inflamațiuni, la stagnațiunea laptelu și întărirea țitelor cu ocaziunea întărcării copilulu, la abscese, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncule; capturi la unghie, la panariții [ulcerațiuni la degete, la întăriri, umflături, tumorea glandulelor limfatice, lipome etc. — Tote inflamațiunile, umflături, întăriri se vindecă în timpul celu mai scurtu; la casuri însă, unde s'a formatu deja puroiu absorbă buba și o vindecă în timpul celu mai scurtu fără dureri.

In cutióre à 25 și 35 cr.

FIȚI ATENȚII!

De orice alfia de casă universală de Praga sè imiteză forte desu, facu pe fiecare atentu, ca singuru numai la mine se prepară după receta originală. Acesta este numai atunci veritabilă, decă cutiórele din metalu galbinu, în cari se pune, suntu înfășurate în hârtia roșă pe care s'afă tipărită în 9 limbi explicațiunea cum sè se întrebuinteze, împachetate și în cartone vinete — cari suntu provădute cu marca fabricii de mai susu.

Balsam pentru auđu.

(Gehör-Balsam)

Celu mai probatu și prin multe încercări celu mai temeinicu medicamentu pentru vindecarea auđulu greu si spre redobândirea auđulu perdutu. 1 Flacon 1 fl. 603,26—25.

Postavuri (Stofe) adevărate de Brünn

pentru primăvera și véra 1892.

- 1 metru pentru fl. 1. 55 din lână bună.
- 1 metru pentru fl. 1. 94 din lână mai bunicea.
- 1 metru pentru fl. 2. 50 din lână fină.
- 1 metru pentru fl. 3. 39 din lână cea mai fină.

Pentru unu rândú de haine bărbătesci (Rocú, pantalonu și giletcă) se recere 3.10 metri. Se trimite însă în ori-ce mărime se va cere.

Unu couponu pentru unu rândú de haine negre fl. 7.75 până fl. 10.50 precum și materii (stofe) pentru pardesiuri, loden pentru turiști peruvienne și dosking negri, stofe pentru funcționari Kamm-garnuri fine etc. espedeză cu prețurile fabricii, depositulu alu fabricii de postavuri, bine cunoscutu ca solidu și realu

Siegel-Imhof în Brünn.

Mustre gratis și franco. Espedarea intoamai după mostre si garantată.

Spre atențiune! Publiculu se atrage atențiunea asupra acelei împrejurări, că stofa aduse directu costă mai effinu, decâtu acele procurate pe basa costisitoarelu. ũ cărți cu mostre fotografate. La acele prețurile suntú îndoitú mai mari. Este de a se feri de șarlatani, cari recomandă resturi de stofe, și trimitú apoi adevărate sdrențe, cari nu valorează nici plata croitorulu. 778,20—18.

ANUNCIU

despre deschiderea de scalde.

Subscrisulu am onóra a aduce la cunoscința onor. publicu, că escelețele scaldí dela Geoagiu, cari după analiza chemică a prof. Dr. Wilh. Hanco, conținú calciu carbonicu, magnesia carbonica, natriu carbonicu, lithiu carbonicu, oxydulú de ferú carbonicu, caliu sulfuric, natriu sulfuric, acid silicic și sulfur, și cari au putere de cură pentru reumă, podagră, bóle femeesci și lipsă de sânge — se vorú deschide la 15 Maiu a. c.

Pentru comoditate ii stau onor. publicu totdeuna la dispozițiune trăsuri în hotelulu „Contele Stefanú Szechenyi“.

La deschidere capela musicală va esecuta cele mai plăcute piese și se va ține și o petrecere cu danțu.

Pentru mâncări bune și beuturi escelente, serviciu promptu și realu voiu avé totdeuna grije.

Drumulú ce duce la băi e pe deplin restauratu.

Rugându pe onor. Publicu pentru concursulu binevoitoru, sub-cu totá stima,

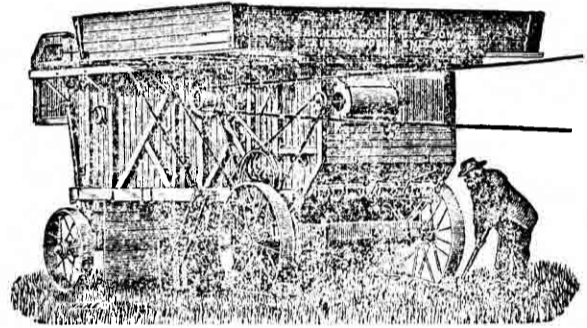
Orăștie, 1 Maiu 1892.

Alois Mayer.

844,1—1.

PAUL KOTZÓ, ingineru civilu,

Budapesta, VIII, Uellöerstrasse Nr. 18.

Garnituri de treeratú cu aburi pe stifturu, de 2 1/2—3—3 1/2 și 4 puteri de cai, mai departe garnituri de treeratú cu aburu pe șine de 4—5—6—8—10, și 12 puteri de cai, cu Ventilatoru dedesubtu, cu aparate lungi pentru scuturatulu paelorú și cu ciururi estraordinarú de mari și cilindru de sortatu

Locomobile-Compound

dela R. Garrett & Sons, neintrecute, economie de 40% la materialulu de arsú.

Mașini Brandforder pentru cositulú bucateleru, cu aparatú pentru legatu snopi, recunoscute de cele mai bune. Greble originalu americane, cu prăjină de trasú combinată pentru unu séu doi cai. Mai departe mașini de sémántu în rânduri si ori-ce alte mașini și uelte agricole.

820,8—3.

ABONAMENTE

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețulu abonamentulu este:

Pentru Austro-Ungaria:

- Pe trei luni 3 fl. —
- Pe șese luni 6 fl. —
- Pe unu anu 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

- Pe trei luni 10 fr.
- Pe șese luni 20 fr.
- Pe unu anu 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

- Pe anu 2 fl. —
- Pe șese luni 1 fl. — cr.
- Pe trei luni 50

Pentru România și străinătate:

- Pe anu 8 franci.
- Pe șese luni 4 franci.
- Pe trei luni 2 franci.

Abonamentele se facú mai ușorú și mai repede prin mandate postale.

Domni, cari se vorú abona din nou, sè binevoiescă a scrie adresa lámuritú și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“